

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

PSYCHOPATHOLOGIE EN HECHTENIS(*)

De verwerving van een dieper moreel beleven en vooral de gewetensvorming bij de delinkwent zouden een zinvol element moeten zijn van de gevangenisstraf. De gerechtelijke overheid, de psychologische deskundige en zelfs de openbare opinie stellen zich de vraag of de huidige hechtenis en internering deze ethische persoonlijkheidsverbetering voldoende verwekken. Vele waarnemers maken een onderscheid tussen het voorarrest enerzijds, waarvan de zin eerder in het gerechtelijk en psychiatrisch onderzoek van de delinkwent zou vervat zijn, en anderzijds de eigenlijke hechtenis na veroordeling, waarbij de nadruk op de morele beïnvloeding van de persoonlijkheid zou liggen. Deze problemen maken het voorwerp uit van onze huidige overwegingen. Eveneens bespreken we de preventie van de psychiatrische ziektebeelden, die door de gevangenneming of door het verblijf in een strafinrichting zouden kunnen ontstaan.

Voor meer dan honderd jaar reeds werden door Baillarger (1) en door Delbrück (2) gevangenispsychosen beschreven. Een uitgebreide literatuur betreffende de psychopathologie van de personen in hechtenis kwam sindsdien tot stand. Vooral de werken van Rüdin (3), Liepmann (4) en Többen (5) (6) moeten worden vermeld alsook het overzichtelijk proefschrift dat in 1913 door Costedoat (7) te Lyon werd verdedigd.

Dichter bij ons staan de publicaties van Nass (8) en Ackermann (9) in Duitsland, Tammenoms Bakker (10) in Nederland, Pakesch (11) in Oostenrijk en Heuyer en Fouquet (12) in Frankrijk. In de eerste plaats verdienen de belangrijke wetenschappelijke bijdragen van Sieverts (13) in 1929 en Ohm (14) (15) in 1959 en 1964 een bijzondere vermelding.

Het onderscheid moet gemaakt worden tussen psychopathologische reacties die in de eerste dagen of weken na de aanhouding ontstaan en die gewoonlijk van voorbijgaande aard zijn, en de meer blijvende beïnvloeding en psychische vernietiging die door een

langdurige hechtenis kan worden verwekt. Vele auteurs o.a. Aschaffenburg (16), Havermans (17), Porot en Bardenat (18) zijn van oordeel dat de psychologische verschijnselen tijdens het voorarrest meer spectaculair zijn, omdat ze de uitdrukking brengen van de angstige spanning en afwachting van de delinkwent. Daarenboven moet kort na de aanhouding het psychisch feit worden verwerkt van de gevangenneming en de opsluiting.

Als voorbijgaande gevangenispsychosen tijdens het voorarrest komen geestelijke verwardheidstoestanden voor van het geagiteerde en van het angstige type en verder reactieve depressies. Eveneens behoren tot de vluchtige pathopsychologische ziektebeelden de abstinentieverschijnselen en de deliria, die alcoholiekers en toxicomanen in de eerste dagen van de hechtenis kunnen vertonen.

Vooral personen, die vóór hun aanhouding reeds geestelijk ziek waren, neigen tot abnormale psychische gedragingen bij de opsluiting. Het begrip van de eigenlijke gevangenispsychose is thans in wetenschappelijke kringen enigszins verlaten. De moderne opvatting spreekt eerder van individuele reacties op de detentie zoals die voorkomen naar gelang de verschillende persoonlijkheidsstructuren. Ook de zelfmoord- en simulatiepogingen in de eerste tijd na de gevangenneming worden vanuit een dergelijk gezichtspunt bestudeerd.

Echte psychiatrische afwijkingen als reactie op de detentie bestaan slechts bij een kleine minderheid van de delinkwenten. De deskundige stelt vast dat vele gevangenen en zelfs geestesgestoorden tijdens de eerste periode der hechtenis tot relatieve psychische rust en beter evenwicht komen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn met paranoïde zieken die, uit hun oud milieu getrokken, in den beginne kalm blijven en weinig blij geven van vervolgingswaan.

Andere verdachten, die in hun gebruikelijke maatschappelijke omgeving een misdrijf pleegden onder sterke effectieve spanningen, kunnen in de gevangenis tot bezinning komen. Bij aangehoudenen, die een onregelmatige levenswijze hadden of frekwent alcoholmisbruik pleegden, kunnen een reeks van lichamelijke en psychische verwaarlozingsverschijnselen verdwijnen.

De langdurige hechtenis en vooral de levenslange gevangenisstraf kan geestelijke ontaardingsprocessen verwekken zoals kwerulante psychotische ontwikkelin-

(*) Voordracht gehouden op 27 november 1964 in de Aula van de Rijksuniversiteit Gent, voor de parketmagistraten, onderzoeksrechters en officieren van de gerechtelijke politie van Oost- en West-Vlaanderen, binnen het raam van de wederzijdse wetenschappelijke samenwerking en voorlichting tussen Universiteit en Strafgerecht, ingericht door Prof. Dr J. Matthijs procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Gent.

gen, verregaande afstomping van de affectieve resonantiemogelijkheden en vooral onschuld- en begenadigingswaan. Reeds in 1912 beschreef Liepmann (19) drie psychische evolutieperiodes bij levenslang veroordeelden. In de eerste tijd zijn opwindings- en depressietoestanden het meest frekwent. Tijdens een tweede periode tracht de gevangene weerstand te bieden tegen de vernietigende invloed van de opsluiting. Hierbij bedient hij zich van een heftige hoop op vrijlating en steunt zich op de verwachting van begenadiging. De veroordeelde kan een intensieve inspanning doen om de eigen toestand te negeren en geestelijke verdringing te plegen. Na het verloop van 15 à 20 jaar komt de gevangene volgens Liepmann in een derde stadium van vernietigende berusting en gevoelsmatige afstomping. Dit kan leiden naar een psychotisch-dementionele toestand.

De langdurige inwerking van het eentonige gevangenisleven kan ongetwijfeld een diepe invloed uitoefenen op de persoonlijkheidsstructuur en tot afbraak leiden van psychische vermogens. De psychofysische gestructureerdheid van de delinquent zal zijn geesteshouding en weerstandsvermogen individueel bepalen, zodat het schema van Liepmann niet zonder meer op iedereen kan worden toegepast.

Wij zijn van oordeel dat een systematische psychotherapeutische beïnvloeding van de delinquent en een aangepaste inrichting van de hechtenis het recht van de maatschappij op veiligheid en het recht van de misdadiger op diepere gewetensvorming en resocialisering beter kunnen dienen dan de huidige opsluitingsmethoden.

Ten einde hervormingen te kunnen voorbereiden moet systematisch aandacht worden besteed aan de wijze, waarop de gevangenen, zowel tijdens het voorarrest als gedurende de latere hechtenis, de vier volgende problemen verwerken:

1. Hoe ervaart de opgesloten mens de tijds- en ruimtebeleving?

2. Welke betekenis hebben de losscheuring uit de maatschappij en de opgedrongen tussenmenselijke betrekkingen vóór en na de veroordeling?

3. Welk vraagstuk stelt de seksuele drift aan de gevangenen?

4. Op welke wijze worden het strafbaar feit en de eventuele schuldgevoelens tijdens de hechtenis beleefd?

De ruimte der bewegingsmogelijkheid en de tijd ter beschikking van willekeurige besteding zijn grond-elementen van de vitale vrijheidsbeleving. De beperking van de toegelaten ruimte kan diepgaande frustraties verwekken. De ene gevangene wordt door de ruimtelijke behindering gekneld, de andere eerder door de tijdsproblematiek bevangen. Deze laatste delen de dag op mathematische wijze in en maken soms gebruik van materiële voorwerpen uit de omgeving om een waar aftelsysteem op te bouwen.

Anderen verdringen de pijnlijke tijdsproblematiek op systematische wijze. Engel (20) beschrijft zelfs dat zij, die de tijdsproblematiek in de gevangenis verdringen, onaangenaam geprikkeld worden door het contact met de tijdsverslaafden.

Naar ons inzicht zou het ook mogelijk zijn de mensen psychologisch in te delen naar gelang de ruimte die zij nodig hebben om een gevoel van vrijheid of geborgenheid te verkrijgen. Sommige gevangenen hebben een sterk heimwee naar open ruimte. Zij vertonen opsluitingsangst, telkens zij weer in hun cel worden gebracht. Anderen voelen zich veilig in de cel, die voor

hen een toevluchtsoord is. Deze laatste personen hebben soms bij vrijlating de tekens van een ware ruimtevrede.

Tijdens de eerste periode van het voorarrest is de tijds- en ruimteproblematiek overwoekerd door de belevenis van de opsluiting en de gedachte aan het begane misdrijf.

In een tweede periode echter komt de gevangene onder de druk van de ruimtebeperking en de tijd. Allen, die omstreeks dat momnt met gevangenen contact krijgen, horen dezelfde klacht: «Het duurt lang.» «De tijd kruipt.» Alhoewel tijdens het voorarrest de verwachtingsaffecten angst en hoop nog van sterke invloed zijn, komt de tijdsproblematiek centraal in bewustzijn en belevenis. Dit gebeurt vooral na de definitieve veroordeling. De gevangene moet een ware strijd aanbinden tegen de engheid van de ruimte en tegen de traagheid van de tijd. Dikwijls neemt de opgeslotene ten volle zijn toevlucht tot het zelfbedrog. De tijd wordt door de ene analytisch beheerst en door de andere vluchtend uit het bewustzijn geweerd. Een straf van dezelfde duur wordt door de ene als kort en door de andere als lang beleefd. Bij zeer lange straf geraakt het zelfbedrog vermoeid en worden slechts leegte beleefd, berusting, onverschilligheid en afstomping.

De losscheuring uit het maatschappelijk milieu plaatst de aangehoudene onmiddellijk voor tarijke onzekerheden. Hoe zullen de naastbestaanden op het strafbaar feit reageren? Zullen zij de delinquent uitstoten uit hun liefdesfeer?

Het verlies van het samenzijn wordt door sommigen kritisch gevoeld. Ook in deze belevenis verschillen de individuen volgens hun persoonlijkheidsstructuur. Sommige gevoelskoude gevangenen blijven voor de maatschappelijke problematiek relatief onverschillig. Bepaalde opgeslotenen speuren op intuïtieve wijze naar de reacties van eenieder die ze ontmoeten. Uit de gedragingen van rechters, deskundigen, bewakers en zelfs van medegevangenen proberen zij af te leiden hoe hun naastbestaanden en de overige mensen zich tot hen verhouden. Gedurende deze periode van sensibilisatie heeft de gevangenisomgeving een belangrijke invloed op het schuldbeleven en het schuldbeuwtzijn van de opgeslotenen.

Later ontwikkelen vele delinquenten een soort pseudo-maatschappelijkheid. De aalmoezeniers, maatschappelijke werkers en gevangenisgeneesheren kennen talrijke misdadigers die tot objectief nutteloze bezoeken gedreven worden door hun drang tot communicatie. Het reële menselijke contact beperkt zijnde, schrijft de gevangene soms lange brieven naar praktisch onbekende personen. Hij leeft op ideëel intieme voet met vreemden. Het voorbeeld kan aangehaald worden van zwaar veroordeelden, die in een romantische briefwisseling allerlei beloften doen aan vrouwen, die ze na hun vrijlating ternauwernood bekijken. De ander doet alleen dienst als fixatiepunt voor menselijke communicatie. Ten overstaan van gerechtsdienaars, bewakers en deskundigen dikteert de pseudo-maatschappelijkheid een schijnbare onderworpenheid en vriendelijkheid. Een pseudo-infantiele afhankelijkheidssituatie komt tot stand. De beleefdheid en de onzelfstandigheid van de enen kunnen afwisselen met de trotse afzondering en de koele bejegening van de anderen. Deze verschillende gedragsvormen kunnen de uitdrukking zijn van dezelfde weifelende zelfzekerheid. Met het verloop van de tijd groeit de argwaan tegenover buitenstaanders en de geleidelijke vervreemding tegenover eenieder.

Na jaren gevangenisstraf bestaat in de tussenmen-

selijke communicatie van vele gevangenen slechts onverschillige oppervlakkigheid en gevoelsloos automatisme.

Daar de normale uitlevingsmogelijkheden aan de seksuele drift ontzegd zijn, zoekt de gevangene vaak een toevlucht in het erotisch voorstellingsleven. Deze verschuiving blijkt uit de drang van de opgesloten naar boeken met seksuele inhoud en uit hun voorliefde voor seksuele gesprekken. Prinzhorn (21), die de kunstzinnige prestaties van gevangenen bestudeert, beschrijft verschillende voorbeelden van obscene tekeningen en uitgebeelde seksuele taferelen. Hoe minder geërotiseerde weekbladen en revue's in de gevangenis worden toegelaten, hoe meer schunnige randschetsen in de boeken van de uitleenbibliotheek worden aangebracht.

De beschrijving van de seksuele problematiek kan men aantreffen in de gedenksschriften van personen, die een lange tijd in de gevangenis doorbrachten. Seksueel egocentrisme treedt op, masturbatie is de regel en het homoërotisme relatief frekwent. Alexander Berkman (22) beschrijft zelfs een ware evolutie in de seksuele belevingen van de opgesloten. Eerst wordt de onanie bedreven als een poging tot vlucht uit de situatie van de gevangenschap en als een middel tot spanningsvermindering en afleiding. Gedurende een tweede tijdperk kan de zelfbevrediging een ware passie worden die tot een echte seksuele Hörigheid uitgroeit. In een derde periode zouden homoërotische verliefdheden en zelfs homoseksuele handelingen de overhand nemen.

De individuele driftgerichtheid bepaalt voor eenieder de seksuele zienswijze en sommige gevangenen worden eerder dan anderen door het homoërotische aangetrokken.

In ons repressiesysteem wordt de toekomstige vrijheid op seksueel gebied onvoldoende voorbereid. Geslachtelijke uitpattingen onmiddellijk na de vrijlating hebben reeds velen tot gerechtelijk recidief gebracht. Intendeel kan de gevangenisstraf bij onrijpe persoonlijkheden en contactzwakken slechts de latere toenaderingen belemmeren en de seksuele frustratie vergroten.

Enkele maanden geleden moesten wij nog als getuige optreden in een crimineel proces, waarvan de verdachte 17 jaar voordien een dubbele moord had gepleegd op zijn echtgenote en op zijn bijzit. Thans was de man beschuldigd van een moordpoging op de persoon van zijn kleindochter. De onderzoekers waren verbaasd te horen dat de ouder wordende man regelmatig met het twaalfjarig kind in dezelfde slaapkamer overnachtte. De betichtte was op grond van goed gedrag en wellicht van pseudo-maatschappelijkheid na 17 jaar gevangenisstraf vrijgelaten. In dergelijke gevallen zouden ten minste gepaste gedragsvoorwaarden bij de vrijlating moeten worden opgelegd. Wellicht zou een ernstig maatschappelijk toezicht bij vele vrijgelatenen wenselijk zijn in de zin van de sociaal-geneeskundige voorgedij, die betreffende de oud-geïnterneerden door de Heer Procureur-Generaal Matthys (23) geestdriftig wordt verdedigd en de hoeksteen wordt genoemd van elk sociaal verweer.

Slechts zelden beschikken veroordeelden over de nodige psychische kracht, zelfbeziinning en innerlijke discipline om de begane fout en de gevangenisstraf positief te verwerken tot persoonlijkheidsverbetering. Ohm (24) beschrijft de verschillende geesteshoudingen van de levenslang opgesloten ten overstaan van hun misdrijf. De negatieve reaktiewijze overheerst. De schuld situatie wordt weinig doorleefd. De strafbare

handeling wordt genegeerd, verdrongen en vergeten. Bij dit overzicht verwaarloost Ohm nog de beïnvloeding door de medegevangenen, die vaak de ontwikkeling van de zelfbestraffings- en verbeteringstendenzen in de weg staan. Het misdrijf wordt over het algemeen, met uitzondering meestal van het zedendelikt, geïdealiseerd.

Volgens Panse (25) laat de gevangenis geen plaats voor schuld bewustzijn, schaamte of spijt. Deze auteur schildert de afbraak van de morele persoonlijkheid als volgt: «Wie bij de opsluiting nog schuldgevoelens vertoont, wordt snel door de gevangenisomgeving tot andere belevingen gebracht».

Ook Rudolf Sieverts (26) levert kritische beschouwingen betreffende de zedelijke uitwerking van de gevangenisstraf. Hij beschrijft de schade die door de opsluiting aan het geheugen, het concentratievermogen, het gevoelsleven en de zelfbeheersing wordt verwekt maar haalt geen enkel persoonlijk geobserveerd geval aan, waarbij de gevangenisstraf een ethische vervolmaking van de delinkwent heeft veroorzaakt.

Het vooroordeel als zou het schuldgevoel door de dader best in eenzaamheid worden geanalyseerd, onderschat de menselijke neiging tot zelfbedrog. Schuldgevoel is een pijnlijke beleving, die door de misdadiger op onbewuste en bijna automatische wijze wordt afgeweerd. De meeste persoonlijkheden komen slechts tot zelfbeziinning door het samenzijn. Het schuldbesef ontstaat en rijpt door het revelerend contact met de ander. Aldus wordt de morele zijnswijze sterk door de houding en het voorbeeld van de medemens beïnvloed. De kwaliteit van het schuld- en schaamtegevoel wordt mede door de ander bepaald.

De misdadiger die jarenlang in eenzaamheid door schuld wordt geplaagd is een uitzonderlijke verschijning. De psychiater-psycholoog moet zelfs de vraag stellen of de langdurig door schuld gekwelde mens niet evenzeer een pathopsychologische figuur is als de gevoelskoude psychopaat, die wegens affektief belevingsonvermogen schuldimmunitet vertoont.

De onaangename beleving van het pijnlijke schuldgevoel wordt door de mens zo slecht verdragen dat talrijke bewuste en onbewuste schuldafweermechanismen onmiddellijk na een misdaad in werking kunnen treden. Het schuld bewustzijn en het volle schuldbesef worden meestal belemmerd en het vergevend zelfbedrog kan onder andere schuil gaan in de vijf volgende gedragingen:

1. Bekentenis en biecht.
2. Projektie van de schuld.
3. Verschuiving van de oorzaak van de schuldbeleving.
4. Schuldontkenning door ziekteaangifte of ziektebeleving.
5. Verdringing en ontkenning van het misdrijf.

De misdaadbekentenis betekent voor vele persoonlijkheden een belangrijke schuldontlasting. In bepaalde gevallen kan een misdadiger zich door de bekendenis onmiddellijk na het misdrijf bevrijden van innerlijk opgestuwde spanningen. Aldus kunnen echte psychokatharsis en zelfreiniging plaatsgrijpen. Bekentenis betekent gedeeltelijke ontlasting en zelfbevrijding, daar de schuld door mede-delings partieel aan de toehoorder wordt gegeven. Bekentenis is meer dan een verhaal: het is deling van de schuld. Daarenboven houdt de biecht een bede in tot herstel van het bedreven onrecht. Biecht kan een opdracht zijn aan de ander en zelfs een aanklacht inhouden. Bekentenis kan de vaststelling betekenen van verzoening. De houding van de toehoorder wordt door de misdadiger scherp geanalyseerd. De

psychodynamische vermindering van het schuldgevoel berust bij de biechtende-bekennende eveneens op de schuldrelativering, die ontstaat in de communicatie met de bestraffende-begrijpende medemens. De gedeeltelijk bestraffende houding van de ander kan voor de dader een boetebetaling betekenen en het equivalent zijn van schuldafkoop. Een begrijpende houding van een toehoorder kan het gekwetste zelfgevoel van de dader helen. Aldus kan de biecht herstellend zijn en de constatacie inhouden van gedeeltelijke vergiffenis.

De psychiatrische deskundige kan belangrijke vaststellingen doen, wanneer hij in de gelegenheid wordt gesteld de bekennende mens te observeren die, naar gelang zijn persoonlijkheidsstructuur, sterk verschillend kan reageren. Zo gebeurt de ontlastende bekentenis van zelfonzekeren en eenzamen soms met fierheid en met schijnbare tevredenheid over het bedreven onrecht. De eenzame kan zich zelfs verheugen over de contactname met de toehoorder en de onzekere kan zich bevestigen door de opeising der verantwoording voor zijn misdrijf. Aldus kan een zelfonzekere, eenzame dader het verhaal van zijn schuld met schijnbare zelfvoldoening verichten en elk spijt afloochen.

Soms reageert een bekennende verdachte met wat Karen Horney (27) anticiperend zelfverwijt noemt. De misdadiger doet dan publieke en soms overdreven zelfaanklacht om door de schijnbare zelfbestraffing het oordeel van de toehoorder te verzachten. Ook deze vorm van biecht kan een afweermechanisme voor de schuld verbergen.

Een schuldvlucht, die reeds gedurende de eerste bekentenis kan tot uiting komen, is de projectie van de schuld, waarbij de eigen fouten aan personen uit de omgeving of aan omstandigheden worden toegeschreven. Dit ontlastingsmechanisme kan bij sommige misdadigers een bepaalde tijd na een voorafgaandelijke bekentenis in werking treden. Na een zeker tijdsverloop wordt gewoonlijk steeds meer schuld in de omgeving, in de gehele maatschappij of zelfs bij het slachtoffer aangewezen. Bijna al de schuld kan bij een vreemde persoon worden geconcentreerd, die dan de zondebok van het misdrijf wordt.

Een ander afweermechanisme noemen wij de schuldverschuiving, waarbij een onbeduidende oorzaak voor het schuldgevoel wordt aangegeven. Häfner (28) gebruikt hiervoor de uitdrukking «valse localisatie van de schuld». Von Siebenthal (29) spreekt van «valse in-verband-brenging». Zo kan een moordenaar met aandrang verklaren: «Ik had mij nooit naar dat rendez-vous moeten begeven, daar ligt mijn grote fout». Aldus wil de dader zichzelf en de anderen overtuigen van een verschoven schuld om zich vrij te pleiten van de werkelijke oorzaak der pijnlijke beleving. Een misdadiger, die zijn minnares heeft gedood, kan voor deze criminele handeling elke schulderkenning weigeren. «Het was een publieke vrouw», zegt hij, «haar gewelddadige dood heeft zij verdiend». Ondertussen herhaalt de moordenaar dat hij maar van één zaak spijt heeft: «Hoe heb ik voor die slechte vrouw mijn echtgenote kunnen bedriegen.» Dergelijke verschuivende en projecterende redeneringen worden aangewend om het ware schuldgevoel te milderen.

De schuldontkenning kan ook de vorm aannemen van een ziekteverklaring. De dader tracht dan de onderzoeker en zichzelf te doen geloven aan ziekelijke gedrevenheid en aan onweerstaanbare drang. Het schuldverlies wordt als ziektegevoel nagestreefd. Dit afweermechanisme kan onmiddellijk na de misdaad in werking treden, maar ook slechts later vorm aannemen. Bij ziekelijke persoonlijkheden kan het slecht verdragen

schuldgevoel aanleiding geven tot wanbelevissen. De schuldontlasting kan bereikt worden ten koste van psychotische geestesafwijking. Een vervolgingswaan kan geconstrueerd worden, die de oorzaak van het misdrijf in een zelfverdediging legt, of een beïnvloedingswaan kan ontstaan, die een schizofreen reagerende dader in de rotsvaste overtuiging brengt zijn misdrijf gepleegd te hebben onder invloed van een vreemde macht. Er bestaat een individuele tolerantie voor schuldgevoel, die in de persoonlijkheidsstructuur vastligt.

Bewuste loochening en onbewuste verdringing kunnen eveneens tot schuldafweer dienen. Soms komt de verdringing slechts na een vroegere bekentenis. Aldus kunnen afloocheningen ontstaan, die een vroegere biecht intrekken. Aangezien de verdringing een onbewuste schuldvlucht is, die steunt op diepgaand zelfbedrog, kunnen sommige loocheningen met grote overtuiging gebeuren. Zekere verdachten schakelen van het ene op het andere afweermechanisme over en bepaalde bekentenissen kunnen herhaaldelijk door loocheningen worden herroepen. In geval van veroordeling kunnen dergelijke misdadigers jaren later in de gevangenis eindigen met een onschuldswaan en een psychotisch aftakelingsproces.

Dit korte overzicht beschrijft enkele psychologische en pathopsychologische mechanismen, die onmiddellijk na een misdrijf en tijdens de eerste periode van het voorarrest de schuldbeleving bij de delinkwent kunnen beïnvloeden. Gedurende de latere hechtenis kan verdere schuldontlasting gebeuren, wanneer bijvoorbeeld een gevangene zich in gedachten in de toekomst verplaatst en de huidige schuldbeleving uitwist door de goede daden die hij zich voorneemt. Deze geesteshouding noemt Rümke (30) voorschot nemen op het latere leven. Het contact met medegevangenen kan eveneens de schuldbeleving beïnvloeden en de innerlijke morele normen wijzigen.

Tijdens het criminele proces wordt de psychiater zeer dikwijls naar de schuld- en spijtgevoelens gevraagd, die hij bij een verdachte zou hebben vastgesteld. Ten einde de deskundige toe te laten over de psychische gesteldheid van de delinkwent met grondige kennis van zaken te adviseren, nemen wij dat de onmiddellijke bijroeping van de psychopatholoog, zoals die door Advokaat-Generaal Verhegge (31) onlangs van gerechtelijke zijde werd voorgesteld, sterk aan te raden is.

De gedragingen van de delinkwent korte tijd na de misdaad en onmiddellijk na de aanhouding kunnen de deskundige ook andere aanwijzingen geven. Getuigde de dader van geestelijke verwardheid of van stuporeuze gesteltenis? Bevond hij zich in een affekt- of opwindingstoestand? Vertoonde hij hulpeloosheid? Gedroeg hij zich theatraal of bleef hij koel en onverschillig? Getuigde zijn gedrag van verslagenheid of van vertwijfeling, van schaamte of zelfverwijt? Vertoonde hij een psychische of lichamelijke uitputtings-toestand? Waren vegetatieve prikkelingsverschijnselen vast te stellen? Gaf de delinkwent van in den beginne een geheugenstoornis aan en hoe omvangrijk was deze amnesie onmiddellijk na de feiten?

Wellicht kan de deskundige in de gelegenheid worden gesteld enkele verdere acteurs van de situatie, waarin de misdadigheid tot stand kwam, te observeren en sommige psychische spanningstoestanden vast te stellen. Wanneer de psychiater onmiddellijk bijgeroepen wordt, zal hij zich tijdens de observatie in de gevangenis minder laten beïnvloeden door de pseudo-maatschappelijkheid of door de pseudo-infantiele gedragingen van de misdadiger. Deze twee verschijnselen kunnen de deskundige in zijn waarnemingen

meer storen dan de spectaculaire maar voorbijgaande geestesafwijkingen of simulaties, die zich tijdens de eerste periode van de hechtenis kunnen ontwikkelen. De onmiddellijke bijroeping van de psychiater-psycholoog kan eveneens een praktische hulp voor de gerechtelijke overheid betekenen, wanneer bijvoorbeeld de beslissing moet genomen of een verdachte al dan niet naar de psychiatrische afdeling van een strafinrichting zal verwezen worden. Misschien kunnen in uitzonderlijke gevallen zelfs bepaalde behandelingsmaatregelen in een private psychiatrische inrichting noodzakelijk zijn, waarop de gerechtelijke deskundige toezicht zou kunnen houden. Het probleem kan zich stellen of een krankzinnige, abnormale of affektief zeer gespannen delinquent enkele dagen na het misdrijf op produktieve wijze aan een wedersamenstelling zou kunnen medewerken. Het is mij reeds voorgekomen mijn opdrachtgever, gezien de geestestoestand van de aangehoudene, te verzoeken van elke wedersamenstelling van de misdaad te willen afzien. Andere dringende problemen van psychische aard kunnen zich stellen. Is het ongevaarlijk of geraten een moeder, die één van haar kinderen om het leven heeft gebracht, in de strafinrichting de verzorging toe te laten van een ander kind? Dergelijke vragen kunnen de gerechtelijke overheid voor ernstige verantwoordelijkheden plaatsen en een voorzichtig deskundig advies kan bijzonder gelegen komen.

Niet alleen kan de onmiddellijk bijgeroepen psychopatholoog na een misdrijf onderzoekingswerk verrichten, maar ook kan hij van in den beginne de gunstige voorwaarden helpen scheppen voor de morele verbetering en de gewetensvorming van de delinquent. De deskundige kan beletten dat de aanhouding bij de misdadiger storende wrok- en haatgevoelens zou opwekken. Hij kan een psychische afkapseling in eenzaamheid tegengaan. Te sterke angsten kan hij verzwakken, een klimaat van onverschilligheid of vijandigheid trachten te verbreken. De morele verbetering en de maatschappelijke wederaanpassing van de delinquent moeten onmiddellijk na het misdrijf een aanvang nemen, zoals meestal een geneeskundige of psychologisch-psychiatrische behandeling na een ziektecrisis in gunstige voorwaarden kan beginnen.

De observatie, het onderzoek en de bestudering van de ander, ook wanneer deze een afwijkend of delinquent gedrag zou hebben vertoond, is wetenschappelijk niet altijd te scheiden van de beïnvloeding, psychische behandeling, resocialisering en maatschappelijke zingeving. De tegenstelling moet derhalve gereduceerd worden, die wij bij de aanvang van onze huidige overwegingen maakten tussen het voorarrest, gewijd aan het onderzoek, en de eigenlijke hechtenis, tijdens dewelke de persoonlijkheidsstructuur een morele beïnvloeding zou ondergaan.

Naar ons inzicht dringt een fundamentele hervor- ming van het gevangeniswezen zich op, ten einde de verdieping van het ethisch beleven en de gewetens- vorming waarlijk tot een zinvol element van de hechtenis te maken. Een gedifferentieerd systeem van gevangenis wordt onontbeerlijk. Eén of meer wederaanpassingsgevangenis moeten worden opgericht, waarin personen, die meer dan 5 jaar gewone hechtenis achter de rug hebben, minstens gedurende één, maximum gedurende twee jaar op het maatschappelijke leven in vrijheid kunnen worden voorbereid.

Individuele psychologische beïnvloeding en vooral groepsbehandeling zouden in de wederaanpassingsgevangenis de schadelijke geestelijke afstomping kunnen milderen, die in de hechtenis kan ontstaan zijn. Het gemeenschapsleven kan worden voorbereid, terwijl het

samenzijn de verantwoordelijkheidszin van de gevangenen kan sterken. De moderne wetenschappelijke ervaringen betreffende de groepspsychotherapie zouden moeten toegepast worden, zoals die o.a. door Stürup ⁽³²⁾, Illing ⁽³⁴⁾ en Baan ⁽³⁵⁾ werden beschreven.

Tijdens de eerste periode van het verblijf in de wederaanpassingsgevangenis zou het individuele hechtenisregime kunnen bewaard blijven. Kleine groepen van 4 tot 7 gevangenen zouden onder deskundige leiding het individuele misdrijf van éénieder bespreken. Eveneens zouden gedachtenwisselingen plaats grijpen betreffende de doorgemaakte straf en de belevenissen in de gevangenis. Een dieper zelfinzicht zou bij de gevangene tot stand komen door het vaststellen van de morele fouten van hen, die een gelijkaardig misdrijf pleegden. De samenstelling van de behandelings- groepen moet op deskundige wijze gebeuren. Aangezien de mens zich wegens een groter gevoel van zekerheid minder voorzichtig gedraagt, wanneer hij zich in groep bevindt, kan de gevangene met meer nut worden geobserveerd gedurende de gemeenschappelijke therapie.

Ondertussen kan de in-vrijheid-stelling ernstig worden overwogen. Door de groepspsychotherapie verdwijnen de verschijnselen van pseudo-maatschappelijkheid en pseudo-infantilisme. Het leven in groep en de meerdere contactmogelijkheden verminderen de nadelige inwerking van de ruimtebeperking en de tijdsdruk.

Tijdens de tweede periode zouden werkzaamheden buiten de wederaanpassingsgevangenis en meer ontmoetingen met niet-gedetineerden mogelijk worden. In de groepsbehandeling zouden zelfs familieleden en personen vreemd aan de gevangenis kunnen worden betrokken. Het groeiend verantwoordelijkheidsbewustzijn van de delinquent zou op deze wijze aan de maatschappelijke werkelijkheid worden getoetst.

Gewetensvorming moet in co-existentie gebeuren.

Prof. Dr. Paul GHYSBRECHT,
gewoon hoogleraar
aan de Rijksuniversiteit te Gent,
buitengewoon hoogleraar
aan de Vrije Universiteit te Brussel.

(1) Baillarger, Über die Ursachen der Häufigkeit des Wahnsinns bei den Gefangenen, Jahrbücher der Gefängniskunde, 10 Bd. Frankfurt a.M., 1847.

(2) Delbrück, Über die unter Sträflingen der Strafanstalt zu Halle beobachteten Geisteskrankheiten und ihren Zusammenhang mit den Verbrechen, Alg. Z. f. Psych. Bd. XI, 1854.

(3) Rüdin, Über die klinischen Formen der Seelenstörungen bei den zu lebenslänglichem Zuchthause Verurteilten, München, 1902.

(4) Liepmann, Über die Todesstrafe im künftigen deutschen und österreichischen Strafgesetzbuch, Berlin, 1912.

(5) Többen, H., Ein Beitrag zur Psychologie der zu lebenslänglicher Zuchthausstrafe verurteilten oder begnadigten Verbrecher, Monatsschrift f. Kriminalpsychol. und Strafrechtsreform, 1912/13.

(6) Többen H., Neuere Beobachtungen der zu lebenslänglicher Zuchthausstrafe verurteilten oder begnadigten Verbrecher, Leipzig/Wien, 1927.

(7) Costedoat, Les psychoses pénitentiaires, Thèse de Lyon, 1913.

(8) Nass G., Das psychische Bild der Haftreaktionen bei Kriminellen, in: Richter und Arzt, München, 1956.

(9) Ackermann, Zur Psychologie des Angeklagten im Strafverfahren aus der Sicht des Verteidigers, Mschr. Krim. u. Str. reform, 1957, H. 5/6.

(10) Tammenoms Bakker S.P., Psycho-pathologische reacties in het Huis van Bewaring te Amsterdam, Amsterdam, 1940.

(11) Pakesch, Der Einfluss des Strafvollzuges auf die Psyche des Häftlings, Mschr. f. Krim. u. Str. reform, 1961, H. 3/4.

(12) Heuyer et Fouquet, Trois types d'observations de psychoses carcérales, Annales médico-psychologiques, oct.-nov. 1941.

(13) Steverts R., Die Wirkungen der Freiheitsstrafe und Untersuchungshaft, Mannheim/Berlin/Leipzig, 1929.

(14) Ohm A., Haltungsstile Lebenslänglicher, Berlin, 1959.

- (15) *Ohm A.*, Persönlichkeitswandlung unter Freiheitsentzug, Berlin, 1964.
- (16) *Aschaffenburg G.*, Die Bedeutung der Untersuchungshaft für die Ermittlung des Tatbestandes, Mschr. Kriminalpsychol., 1932.
- (17) *Havermans F.M.*, Over de onevenwichtige mens en zijn reacties op de detentie, in: Opstellen over Forensische Psychiatrie, Roermond/Maaseik, 1951.
- (18) *Porot A. et Bardenat Ch.*, Anormaux et Malades mentaux devant la justice pénale, Paris, 1960.
- (19) *Liepmann*, op. cit.
- (20) *Engel S.W.*, Die Zeit des Gefangenen, in: Schaltenbrand, Zeit in nervenärztlicher Sicht, Stuttgart, 1963.
- (21) *Prinzhorn H.*, Bildnerlei der Gefangenen, Berlin, 1926.
- (22) *Berkmann A.*, Prison Memoirs of an Anarchist, New York 1912.
- (23) *Matthys J.*, Eb en vloed om de wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormale, Rechtskundig Weekblad, 13 september 1964.
- (24) *Ohm*, op. cit. (14).
- (25) *Panse*, Die psychologische Problematik des Strafvollzuges im Hinblick auf den Besserungsgedanken, M. Schrift Krim. u. Str. Reform, 1956, Heft 1-2.

- (26) *Sieverts R.*, op. cit. (13).
- (27) *Horney K.*, New Ways in Psychoanalysis, New York, 1939.
- (28) *Häfner H.*, Schulterleben und Gewissen, Stuttgart, 1956, blz. 37.
- (29) *Sieenthal W. von*, Schuldgefühl und Schuld bei psychiatrischen Erkrankungen, Zürich, 1956, blz. 41.
- (30) *Rümke H.C.*, Nieuwe Studies en Voordrachten over Psychiatrie, Amsterdam, 1958, blz. 137.
- (31) *Verhegge G.J.Y.*, Notes en marge de l'enquête judiciaire relative au meurtre en Belgique, Revue de Droit Pénal et de Criminologie, novembre 1964.
- (32) *Stürup G.K.*, Treatment of Psychopathic Criminals in Denmark, in « Danish Psychiatry », Kopenhagen, 1948, blz. 44.
- (33) *Stürup G.K.*, The Position of Forensic Psychiatry in Denmark, Acta Med. leg. soc. 9, 293, 1956.
- (34) *Illing H.A.*, Einige Probleme der Gruppenpsychotherapie in Strafanstalten, Z. diagn. Psychol. 5, 288, 1957.
- (35) *Bann P.*, Zur Behandlung und Resozialisierung psychisch gestörter Delinquenten, in: Ehrhardt H., Psychiatrie und Gesellschaft, Bern-Stuttgart, 1958, blz. 251.

De regresvordering van de werkgever op de derde-aansprakelijke voor bezoldiging uitgekeerd bij werkonbekwaamheid

1. In een vorige bijdrage ⁽¹⁾ vestigden we de aandacht op het feit dat art. 19, al. 4 der samengeschilderde wetten betreffende arbeidsongevallen, aan het slachtoffer van een arbeidsongeval uitdrukkelijk verbod oplegt de forfaitaire vergoedingen te cumuleren met de vergoedingen die hem op basis van het gemeen recht kunnen verschuldigd zijn door de derde-aansprakelijke persoon.

Dit cumulatieve verbod heeft voor gevolg dat de werkgever of zijn verzekeraar-wet, die aan de werknemer forfaitaire vergoedingen hebben uitgekeerd op basis van de arbeidsongevallenwetgeving, over het recht beschikken om deze vergoedingen te verhalen op de derde-aansprakelijke persoon, in de mate en voor zover deze forfaitaire vergoedingen de gemeenrechtelijke vergoedingen niet overtreffen.

2. Het samenlopen in sommige gevallen van de forfaitaire en burgerlijke verantwoordelijkheid is nochtans slechts één aspect van het probleem.

Zoals A. Van Deurzen deed opmerken ⁽²⁾ zijn immers »de wet op het bediendenkontraat die aan de bedienden bij iedere ziekte of elk ongeval (ook arbeidsongeval) een wedde van 30 dagen waarborgt, en de wet van 20.7.60 op het gewaarborgd weekloon die bij ziekte of ongeval aan de arbeider het integrale loon van zeven kalender-dagen toekent, de zaken niet komen vereenvoudigen. M.a.w. hier stelt zich het probleem van de cumul van de vergoedingen van gemeen recht met de gewaarborgde wedde of het gewaarborgd weekloon. Naar gelang men de thesis van de cumul verworpt of aanvaardt zal er voor de wetsverzekeraar met betrekking tot de twee gemelde beschermingsperiodes, al dan niet verhaal mogelijk zijn voor de vergoedingen die hij hiervoor heeft uitbetaald.»

3. Deze thesis stemt overeen met de leer van Prof. J. Ronse die, na gewezen te hebben op de ontwikkeling in de rechtspraak en de wetgeving en het feit dat het probleem dogmatisch onoplosbaar is tenzij het verhaalsrecht van de risicodragers tot een « afgeleid verhaalsrecht » zou beperkt worden ⁽⁴⁾, stelt dat de risicodragers, in de maat waarin hij een werkelijke schade vergoed heeft, het bedrag daarvan kan verhalen op de aansprakelijke. M.a.w. het verhaalsrecht van de risicodragers is, volgens Prof. J. Ronse, op een dubbele wijze beperkt: enerzijds door de schade die werkelijk door de aansprakelijke veroorzaakt werd, en ander-

zijds door het bedrag van de tussenkomst van de risicodragers in de schadeloosstelling voor deze schade.

Ook Prof. J. Ronse schrijft: « Het (verhaalrecht) on-derstelt vooreerst het cumulatieve verbod in hoofde van » het onmiddellijk getroffen slachtoffer... ⁽⁵⁾. »

4. Toegepast op het probleem dat ons bezig houdt, nml. te weten of de werkgever verhaal kan uitoefenen op de derde-aansprakelijke voor de bezoldigingen die hij heeft uitbetaald krachtens de gewaarborgde wedde of het gewaarborgd weekloon, dient dus uitgemaakt te worden of deze bezoldigingen deel uitmaken van de schade die werkelijk door de derde-aansprakelijke veroorzaakt werd.

Indien deze vraag positief wordt beantwoord dan beschikt de werkgever over een verhaal op de derde-aansprakelijke, maar dit onderstelt dan in hoofde van het slachtoffer het verbod om deze gewaarborgde wedde of weekloon te cumuleren met de gemeenrechtelijke vergoedingen die hij kan vorderen van de aansprakelijke.

5. Welnu, Prof. J. Ronse stelde dat er in hoofde van een bediende, slachtoffer van een ongeval, geen cumulatieve vergoeding bestond tussen de gemeenrechtelijke vergoedingen en de gewaarborgde wedde ⁽⁷⁾ omdat deze bezoldiging geen loon uitmaakt voor de arbeid van het slachtoffer « maar strekt tot verzorging of bijstand, » door de werkgever aan de bediende verschuldigd. » Zij strekt evenmin tot vergoeding van de door de » aansprakelijke veroorzaakte schade. Dienvolgens beschikt de bediende over twee onafhankelijke aanspraken in verband met zijn eerste maand invaliditeit, die elk hun eigen rechtsgrond en voorwerp hebben. De ene tegen zijn werkgever luidens de besproken bepaling (het vroegere art. 8 der samengeschilderde wetten op het bediendenkontraat), de andere, » uit onrechtmatige daad, tegen de aansprakelijke. »

Deze zienswijze werd onlangs bevestigd door het Hof van Cassatie in zijn arrest van 28.1.63 ⁽⁸⁾.

Het Hof overweegt dat « de dader van een oneigenlijk misdrijf de vergoeding die hij aan de getroffen ver- » schuldigd is met de bezoldiging aan deze laatste door » zijn werkgever verschuldigd niet mag in vergelijking » brengen, daar het recht op schadevergoeding en het » recht op de bezoldiging onderscheiden juridische » oorzaken hebben. »

6. Vermits, zoals we reeds opmerkten, volgens Prof.

J. Ronse en ook volgens *A. Van Deurzen*, een verhaalsrecht cumulatieverbod onderstelt, zou de werkgever over geen verhaal op de aansprakelijke beschikken omdat er in casu in hoofde van het slachtoffer geen cumulatieverbod bestaat tussen de bezoldiging door de werkgever verschuldigd en de vergoeding die door de aansprakelijke verschuldigd is.

7. Welnu, deze oplossing, waarvan *Prof. J. Ronse* getuigt «dat de wenselijkheid ervan sinds 1941 meer» en meer werd gevoeld, maar het technisch procédé «om ze te verantwoorden slechts moeizaam werd ontdekt»⁽⁹⁾, is naar onze mening niet meer vol te houden gezien de wijzigingen die door de wet van 10.12.62 aan de samengeschaalde wetten op het bediendenkontraat werden gebracht, tenzij men aanneemt dat in hoofde van het slachtoffer wél cumulatieverbod bestaat tussen de bezoldiging en de gemeenrechtelijke vergoedingen.

8. Immer heeft art. 24 der wet van 10.12.62, de huidige § 5 van art. 10 der samengeschaalde wetten op het bediendenkontraat uitmakend, aan de werkgevers wel een verhaalsrecht op de derde-aansprakelijke toegekend voor de bezoldiging die zij op grond van art. 10 aan hun werknemer, slachtoffer van een ongeval, verschuldigd zijn.

Indien dit ongeval in hoofde van het slachtoffer een arbeidsongeval is, dan mogen de bezoldiging en de forfaitaire vergoedingen volgens art. 10 § 6, niet gecumuleerd worden. In dit geval kan het slachtoffer geen aanspraak maken op de forfaitaire vergoedingen doch enkel op de bezoldiging die hem door de werkgever verschuldigd is.

Maar deze bezoldiging kan de werkgever volgens art. 10 § 5 op de aansprakelijke verhalen.

9. Vermits, zoals *prof. J. Ronse* opmerkte, verhaalsrecht cumulatieverbod onderstelt, moeten we besluiten dat er, in tegenstrijd met de vroegere gangbare mening (supra 5) in hoofde van het slachtoffer wel cumulatieverbod bestaat tussen de bezoldiging die de werkgever hem verschuldigd is en de gemeenrechtelijke vergoedingen.

Derhalve zou, naar onze bescheiden mening, ook het Hof van Cassatie, gezien de nieuwe beschikking van art. 10 § 5 der samengeschaalde wetten op het bediendenkontraat, haar rechtspraak, zoals deze gesteld werd in het geciteerde arrest van 28.1.63⁽⁸⁾, dienen aan te passen.

10. Volgens dit arrest mocht enerzijds «de dader» van een oneigenlijk misdrijf de vergoeding die hij aan de getroffen verschuldigd is met de bezoldiging «aan deze laatste door zijn werkgever verschuldigd

» niet in vergelijking brengen» terwijl anderzijds, volgens het nieuw art. 10 § 5 der samengeschaalde wetten op het bediendenkontraat, de werkgever de bezoldiging die hij aan de getroffen verschuldigd is op de derde-aansprakelijke kan verhalen.

Blijft men deze stelling aanhouden dan zou de derde-aansprakelijke kunnen verplicht worden voor een zelfde periode van werkonbekwaamheid van zijn slachtoffer tweemaal schadevergoeding te betalen, terwijl het slachtoffer voor deze periode een dubbele vergoeding zou ontvangen.

Gezien deze uitslag onduidelijk is menen wij te mogen besluiten dat het slachtoffer de bezoldiging die hij van zijn werkgever ontvangt niet mag cumuleren met de gemeenrechtelijke vergoedingen die hem door de aansprakelijke verschuldigd zijn.

De oplossing van *Prof. J. Ronse*, die overeenstemt met het door *A. Van Deurzen* (supra 2) gestelde principe, blijft enkel in dit geval gelden:

- verhaalsrecht onderstelt cumulatieverbod,
- geen verhaalsrecht waar geen cumulatieverbod bestaat.

Ten slotte nog volgende overweging.

Inzake de forfaitaire vergoedingen heeft de wetgever in art. 19 al. 8 der wetten betreffende arbeidsongevallen aan de werkgever of zijn verzekeraar-wet een verhaalsrecht toegekend, doch dan ook in art. 19 al. 4 uitdrukkelijk bepaald dat de forfaitaire vergoedingen en de gemeenrechtelijke vergoedingen niet mogen gecumuleerd worden.

In het nieuw art. 10 § 5 der samengeschaalde wetten op het bediendenkontraat heeft de wetgever aan de werkgever eveneens een verhaalsrecht op de derde-aansprakelijke toegekend.

Weliswaar wordt in art. 10 § 6 bepaald dat de waarborgde bezoldiging niet mag gecumuleerd worden met de forfaitaire vergoedingen (supra 8) indien het ongeval een arbeidsongeval is, doch de wetgever had er wellicht goed aan gedaan meteen te bepalen dat deze bezoldiging ook niet mag gecumuleerd worden met de gemeenrechtelijke vergoedingen.

Mr. C. JACQMAIN.

(1) Arbeidsongevallen. De regresvordering van de werkgever of zijn verzekeraar-wet op de derde verantwoordelijke. R.W. 61-62, kol. 1079 en vlg.

(2) *A. Van Deurzen*, De burgerlijke aansprakelijkheid bij arbeidsongevallen (Huis *F. Larcier*) p. 73, nr. 63.

(3) *J. Ronse*, A.P.R. Tw. Schade en schadeloosstelling, nr. 1018 en vlg.

(4) *J. Ronse*, o.c. nr. 1027.

(5) *J. Ronse*, o.c. nr. 1030.

(6) *J. Ronse*, o.c. nr. 1030.

(7) *J. Ronse*, o.c. nr. 602.

(8) Cass. 28-1-63, R.W. 63-64, kol. 1065.

(9) *J. Ronse*, o.c. nr. 1031.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e kamer. — 26 juni 1964.

Eerste Voorzitter : M. Bayot.
Raadsheer-verslaggever : M. Wouters.
Advokaat-generaal : M. Depelchin.
Advokaten : Mrs. Struye en Van Rijn.

Verzekeringen. — Zegel en handtekening van een aansprakelijkheidsverzekeraar op de aanvraag tot inschrijving van een motorvoertuig : geen bewijsmiddel van het bestaan van de verzekeringsovereenkomst.

Door wettelijk te bepalen, dat de aanvraag tot inschrijving van voertuigen met beweegkracht van het zegel en de handtekening van een verzekeraar moet voorzien worden en dit zegel en deze handtekening als bewijs dienen dat een verzekeringspolis overeenkomstig de bepalingen van de wet van 1 juni 1956 onderschreven werd, is geen bewijsmiddel ingesteld ten voordele van de verzekeraar en jegens de aanvrager van de inschrijving van het bestaan van de verzekeringsovereenkomst.

N.V. Uranus t/ Smeets.

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikelen 25bis van het koninklijk besluit van 31 december 1953 houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht, ingelast door artikel 3 van het koninklijk besluit van 31 december 1956, 2, paragraaf 1, 3, 17, van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, na vastgesteld te hebben dat verweerder op 13 september 1960 een voorstel ondertekend heeft tot verzekering door eiseres van zijn burgerlijke aansprakelijkheid volgens de wet van 1 juli 1956, dit betreffende een auto « Ford Anglia », en dat dientengevolge eiseres haar aval verleende voor de inschrijving van het voertuig bij de dienst van het wegverkeer en zonder te ontkennen dat, zoals de conclusies van eiseres het staande hielden, verweerder dit aval gebruikte tot 20 december 1960, datum waarop de inschrijvingsmaatschappij, eiseres van haar vordering afgewezen heeft, die ertoe strekte verweerder te doen veroordelen tot de betaling van de jaarlijkse premie betreffende de aangegane verzekeringsovereenkomst zijnde 3.207 frank, of minstens tot de betaling van een vierde der premie, voor de periode van 13 september tot 20 december 1960, te verhogen met een schadevergoeding tot het bedrag der volle premie, en deze beslissing gesteund heeft op de overwegingen enerzijds dat er geen wilsovereenstemming was tussen partijen nopens de duur van de overeenkomst en dat bijgevolg deze overeenkomst als onbestaande diende beschouwd te worden, en anderzijds dat het door eiseres verleende aval op zichzelf niet als bewijs van een overeenkomst kon gelden,

terwijl artikel 25 bis van het koninklijk besluit van 31 december 1953 duidelijk bepaalt dat het aval door de verzekeraar verleend als bewijs geldt van een verzekeringsovereenkomst,

terwijl de burgerlijke aansprakelijkheid aldus door

eiseres wettelijk gedekt werd, wegens het feit van het verlenen van het aval, en verweerder bijgevolg verplicht was aan eiseres een premie te betalen, als tegenprestatie van deze dekking :

Overwegende dat het bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 31 december 1956 ingelast artikel 25bis van het koninklijk besluit van 31 december 1953 houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht, door te bepalen dat de aanvraag om inschrijving van die voertuigen van het zegel en de handtekening van een verzekeraar voorzien moet worden en dat dit zegel en deze handtekening als bewijs dienen dat een verzekeringspolis overeenkomstig de bepalingen van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen onderschreven werd voor het in te schrijven voertuig, aldus één van de voorwaarden vermeldt waarvan het inschrijven van een voertuig met eigen beweegkracht afhankelijk wordt gemaakt, doch geen bewijsmiddel instelt, ten voordele van de verzekeraar en jegens de aanvrager van de inschrijving, van het bestaan van de verzekeringsovereenkomst ;

Overwegende dat, al ware, zoals het middel het aanvoert, de burgerlijke aansprakelijkheid waartoe het voertuig aanleiding kon geven, krachtens voormelde wet ingevolge het aanbrengen van bedoelde zegel en handtekening, door eiseres jegens de derden gedekt geweest, zulks niet zou wegnemen dat het verschuldigd zijn door verweerder van een premie afhankelijk bleef van het bestaan van een verzekeringscontract ; dat het vonnis beslist dat, bij gebrek aan wilsovereenstemming tussen partijen, er geen verzekeringsovereenkomst tot stand kwam ;

Dat het middel niet kan aangenomen worden ;

HOF VAN CASSATIE

1e kamer. — 8 november 1963.

Voorzitter : M. Bayot.
Raadsheer-verslaggever : M. de Bersaques.
Advokaat-generaal : M. Depelchin.
Advokaten : Mrs. Struye en Ansiaux.

Schenken. — Overschrijding van het beschikbaar gedeelte. — Inkorting en inbreng. — Aftrek van de schulden.

Wanneer de gift van een onroerend goed aan een erf-gerechtigde gedaan, het beschikbaar gedeelte te boven gaat, moet de begiftigde principieel het geschonken goed in natura inbrengen, behalve in de bij artt. 866 en 924 B.W. voorziene gevallen.

Uit de vergelijking van de artt. 921 en 922 B.W. blijkt dat, indien de bij het overlijden van de schenker aanwezige goederen door deze schulden opgeslorpt zijn of ontoereikend om ze te betalen, deze schulden niet van de onder de levenden geschonken goederen mogen afgetrokken worden.

Van Laer t/ Van Laer.

Gelet op het bestreden arrest gewezen op 27 september 1961 door het Hof van beroep te Brussel ;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 859, 860, 866, 1134, 1165 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, na te hebben vastgesteld dat «ingevolge de afstand door de oorspronkelijke geïntimeerde van de rechten van alle erfgenamen, met uitzondering van die van appellanten, oorspronkelijke medeverweerders de huidige geïntimeerden tot geen enkele inkorting gehouden zijn», beslist heeft dat «appellanten (hier aanleggers) ten onrechte artikel 866 van het Burgerlijk Wetboek inroepen en besluiten dat geïntimeerden de schenking in natura zouden moeten inbrengen», en deze beslissing gestaafd heeft op de motivering dat «artikel 866 van het Burgerlijk Wetboek slechts toepasselijk is op de wezenlijke inkorting en niet op de inbreng ervan die overigens fictief is», zonder de conclusies van aanleggers te beantwoorden in zoverre zij staande hielden «dat ingevolge het overlijden van de erflater op 7 januari 1951, onder hen rechtsverhoudingen zijn ontstaan welke de enen niet willekeurig ten nadele van de anderen kunnen wijzigen», «dat een overeenkomst tussen gedaagde in beroep en eisers later, namelijk op 18 april 1956 gesloten, de rechten van eisers in beroep om de inbreng in natura van het op 26 maart 1942 aan gedaagde in beroep geschonken onroerend goed te vorderen niet kan wijzigen, laat staan vernietigen», dat hoewel het eigendom de 26 augustus 1942 geschonken een geheel uitmaakt, hetzelfde voor verdeling vatbaar is, «dat het inderdaad bestaat uit verschillende appartementen die gemakkelijk kunnen verdeeld worden zoals zulks ten andere ten dage gebruikelijk is»,

terwijl het boven het beschikbaar gedeelte ontvangen gedeelte van een geschonken onroerend goed in principe in natura moet worden ingebracht, indien de afscheiding van dit gedeelte gevoeglijk kan geschieden of indien het teveel ontvangen gedeelte groter is dan de helft van de waarde van het onroerend goed, zonder dat verder dient nagegaan te worden of, ingevolge een overeenkomst tussen een gedeelte der mede-erfgerechtigden, uiteindelijk tot de wezenlijke inkorting van het teveel ontvangen gedeelte zal worden overgegaan (schending van de artikelen 859, 860 en 866 van het Burgerlijk Wetboek), een overeenkomst tussen een deel der mede-erfgerechtigden betreffende een onderlinge afstand van hun erfrechten niet tegenstelbaar is tegenover de andere erfgerechtigden omdat dergelijke overeenkomst alleszins niet toelaat de toepasselijkheid van de regelen betreffende de wijze van berekening en verdeling van een nalatenschap, vervat in de in het middel ingeroepen artikelen, op te heffen (schending van de artikelen 1134 en 1165 van het Burgerlijk Wetboek), het arrest onduidelijk is in de motivering en de middelen vervat in de door aanleggers regelmatig neergelegde conclusies niet heeft beantwoord en derhalve niet wettelijk gemotiveerd is (schending van artikel 97 van de Grondwet) :

Overwegende dat aanleggers voor de feitenrechter staande hielden dat Frans Van Laer aan zijn zoon Carolus Van Laer, rechtsvoorganger van verweerders, schenking met vrijstelling van inbreng had gedaan van een onroerend goed, waarvan de waarde het beschikbaar gedeelte van de nalatenschap te boven ging, zodat verweerders inbreng in natura moesten doen van het meerdere, indien de afscheiding van dit gedeelte gevoeglijk kon geschieden, en in het tegenovergestelde geval, vermits het meerdere groter was dan de helft van de waarde van het geschonken goed, dit goed in zijn geheel in natura moesten inbrengen, bij toepassing van artikel 866 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat het arrest, zonder vast te stellen dat het geschonken goed het beschikbaar gedeelte niet te boven ging die vordering tot inbreng in natura afwijst omdat «artikel 866 van het Burgerlijk Wetboek slechts toepasselijk is op de wezenlijke inkorting en niet op de inbreng die overigens fictief is»;

Overwegende, weliswaar, dat, luidens artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek, om het beschikbaar gedeelte en de gebeurlijke inkorting van de schenkingen onder de levenden te bepalen, de geschonken goederen bij die welke bij het overlijden van de schenker in zijn vermogen aanwezig zijn fictief worden gevoegd;

Doch overwegende dat, wanneer uit die verrichtingen is gebleken dat de schenking van een onroerend goed het beschikbaar gedeelte te boven gaat, de begiftigde principieel het geschonken goed in natura moet inbrengen, behalve in de bij de artikelen 866 in fine en 924 van het Burgerlijk Wetboek voorziene gevallen;

Dat het arrest niet vaststelt dat een van die beide gevallen ten deze zou bestaan;

Overwegende dat de omstandigheid waarop het arrest wijst, dat zekere erfgenamen hun aandeel in de nalatenschap van de rechtsvoorganger van Frans Van Laer overgedragen hebben, voor de toepassing van artikel 866 van het Burgerlijk Wetboek, niet dienend is, daar deze wetbepaling enkel acht slaat op de verhouding tussen het beschikbaar gedeelte en de waarde van de geschonken goederen, doch niet op het aandeel welke de begiftigde in de nalatenschap mag vorderen;

Dat het arrest aldus artikel 866 van het Burgerlijk Wetboek heeft geschonden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 844, 921, 922, 1220 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het arrest, wat betreft de vierde tegenzegging over de toepasselijkheid van artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek, na onder de motivering van het nummer V te hebben ingeroepen dat de inbreng der geschonken goederen bij de massa slechts fictief is, het vonnis a quo bevestigde en aldus beslist heeft dat het artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek niet letterlijk dient toegepast, dat om het beschikbaar gedeelte te berekenen, het behoort vooreerst het geheel der schulden af te trekken van de tijdens de opening van de nalatenschap bestaande goederen, alvorens de schenkingen onder de levenden toe te voegen; zulks om de redenen door de eerste rechter aangehaald, namelijk dat artikel 922 niet verder mag reiken dan artikel 921 van het Burgerlijk Wetboek, en derhalve de derde schuldeisers niet mogen genieten van de inkorting van de schenkingen onder de levenden, en dat, bij een textuele toepassing van artikel 922, de derde schuldeisers zich kunnen doen betalen op het totaal der goederen, waaraan de geschonken en terug ingebrachte goederen zijn toegevoegd,

terwijl volgens de uitdrukkelijke bewoordingen van artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek, om de inkorting van de schenkingen en legaten te bepalen, de goederen waarover bij schenking onder de levenden werd beschikt vooraf fictief bij de massa der bestaande goederen dienen te worden gevoegd; de schulden pas nadien worden afgetrokken en het beschikbaar gedeelte op het overblijvende gedeelte wordt berekend, de volgorde der bewerkingen door artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek aangeduid slechts strekt tot de fictieve samenstelling van de massa waarop het beschikbaar gedeelte dient te worden berekend en niet tot het bepalen van de massa waarop de derde schuldeisers van de nalatenschap hun verhaalrecht kunnen uitoefenen; een letterlijke toepassing van artikel 922

geenszins impliceert dat de derde schuldeisers uit de inkorting van de schenkingen en legaten voordeel zullen halen en derhalve niet in strijd is met de voorschriften van artikel 921 van het Burgerlijk Wetboek, het arrest bijgevolg artikel 922 moet toepassen en dit artikel evenals artikel 921 geschonden heeft, het alleszins tegenstrijdig is eensdeels staande te houden dat de inbreng der geschonken goederen bij de massa slechts een fictive bewerking is en anderdeels te beslissen dat, bij een textuele toepassing van artikel 922, de derde schuldeisers zich kunnen doen betalen op het totaal van de goederen waaraan de geschonken en terug ingebrachte goederen zijn toegevoegd, wat impliceert dat door de inbreng de geschonken goederen in werkelijkheid tot de massa terugkeren om deel ervan uit te maken, en dan wanneer alzo het arrest door tegenstrijdigheid en dubbelzinnigheid in de motivering is aangetast en derhalve niet gemotiveerd is overeenkomstig de bepalingen van artikel 97 van de Grondwet:

Overwegende dat het arrest verklaart dat «de eerste rechter, om oordeelkundige redenen die het hof overneemt, besliste dat om het beschikbaar gedeelte te berekenen, het behoort vooreerst het geheel der schulden af te trekken van de goederen bestaande tijdens de opening van de nalatenschap, alvorens de schenkingen onder de levenden toe te voegen»;

Overwegende dat het beroepen vonnis er dienaangaande op wijst dat de «partij Veyssi re (avou ) hier terecht naar de algemene rechtsleer verwijst, die artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek niet verder laat reiken dan artikel 921 van het Burgerlijk Wetboek en dienvolgens de derde schuldeiser niet laat genieten van de inkorting, — hetgeen wel het geval zou zijn, moest in een deficitaire nalatenschap, zoals onderhavige er een is, dezelve zich kunnen doen betalen op het totaal der goederen, waaraan de geschonken zouden toegevoegd zijn, hetgeen betaling beduidt op deze laatste en waartoe de textuele toepassing van artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek door partij Gonthier (avou ) voorgestaan, zou leiden»;

Overwegende dat het middel erop neerkomt aan te voeren dat, voor de toepassing van artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek, de schulden integendeel moeten afgetrokken worden van het geheel gevormd, eensdeels, door de massa van alle goederen die bij het overlijden van de schenker aanwezig zijn en, anderdeels, door de goederen waarover hij bij schenking onder de levenden beschikt heeft;

Doch overwegende dat uit de vergelijking van de artikelen 921 en 922 van het Burgerlijk Wetboek blijkt dat, indien de goederen die bij het overlijden van de schenker aanwezig zijn door dezes schulden opgeslorpt zijn, of ontoereikend zijn om ze te betalen, deze schulden niet mogen afgetrokken worden van de onder de levenden geschonken goederen;

Overwegende, dat het arrest niet beslist, op grond van een letterlijke toepassing van artikel 922 van het Burgerlijk Wetboek, dat de derde schuldeisers zich kunnen doen betalen op het totaal van de goederen, waaraan de geschonken en terug ingebrachte goederen zijn toegevoegd; dat het deze textuele toepassing integendeel verwerpt;

Overwegende dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het arrest, uitspraak doende over de eerste tegenzegging, na de hoofdstelling van aanleggers verworpen te hebben, die erin bestond staande te houden dat de schenking van 400.000 frank door de erflater

aan aanlegster verricht werd in 1936 en op 5 maart 1947 slechts bevestigd werd, de subsidiaire stelling van aanleggers niet beantwoord heeft, waarbij zij staande hielden dat, indien de schenking aan aanlegster in 1936 niet zou erkend worden, «verweerders alleen konden besluiten tot het bestaan van een vermomde schenking in het voordeel van de echtgenoot van een hunner medegerechtigden, die overeenkomstig artikel 849 van het Burgerlijk Wetboek niet tot inbreng gehouden is», dat «indien de schenking, in 1936 aan eiseres in beroep gedaan, wordt geacht niet te zijn gedaan, er in 1936 aan eiser in beroep een betaling van 400.000 frank werd gedaan door de coöperatieve vennootschap Antwerpse Volksbank, in opdracht van de de cufus of met waarborg van deze, alsdan niet het bestaan van een verplichting in hoofde van eiser in beroep om ze terug te geven bewijst», en dat «indien de schenking in 1936 ten behoeve van eiseres in beroep verworpen wordt, men voor een rechtsverhouding staat tussen de de cufus en eiser in beroep, die zijn erfgenaam niet was, en waaruit de verplichting tot terugbetaling in hoofde van laatstgenoemde niet mocht afgeleid worden»,

terwijl om wettelijk gemotiveerd te zijn, de rechterlijke beslissingen op al de door de partijen in regelmatig neergelegde conclusies ingeroepen middelen en excepties moeten antwoorden:

Overwegende dat het arrest de in het middel bedoelde conclusies op passende wijze beantwoordt, door te releveren dat aanleggers «geenszins bewijzen dat de erflater in 1936 de wil zou hebben gehad hun een schenking te doen» en «dat uit de verscheidene elementen der zaak... voortvloeit dat de overeenkomst van 1936 een leningsovereenkomst uitmaakte»;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest doch enkel in zover het beslist dat de inkorting van de schenking van 26 augustus 1942 niet in natura zal geschieden, doch mits storting in de massa, vanwege de begiftigde, van de opleg;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt aanleggers tot de helft der kosten en verweerders tot de andere helft;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Gent.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 5 juni 1964

Voorzitter: M. Somerhausen.

Raadsheren: M.M. Moureau en De Bock.

Substituut-auditeur-generaal: M. Tacq.

Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Vereisten.

Een verzoekschrift, uitgaande van een vereniging, moet ingediend en ondertekend zijn door het orgaan dat wettelijk bevoegd is om in haar naam op te treden, zonder dat dit orgaan een ander lasthebber om in zijn naam op te treden, mag aanwijzen dan een advocaat van Belgische nationaliteit en ingeschreven op de tabel van de Orde der Advokaten.

Algemeen Belgisch Vakverbond t./
Belgische Staat (Minister van Financiën)

Arrest nr. 10.671

Gezien het op 30 januari 1961 ingediende verzoekschrift, waarbij het Algemeen Belgisch Vakverbond, vertegenwoordigd door de h. Ch. Brevière, afgevaardigde in Ruanda-Urundi voor de h. Major, algemeen secretaris van het Algemeen Belgisch Vakverbond, de nietigverklaring vordert van het koninklijk besluit van 8 december 1960 tot wijziging, wat de ambtenaren betreft die aangewezen zijn om hun ambt in het Ruanda-Urundi-gebied uit te oefenen, van het koninklijk besluit van 28 juni 1960 houdende statuut van de ambtenaren van het bestuur in Afrika, van de kaders van het onderwijs, van de rechterlijke orde en van de gerechtelijke politie der parketten en van de aanvullingsambtenaren in dienst op 30 juni 1960;

Overwegende dat het verzoekschrift alleen door Ch. Brevière is ondertekend; dat die handtekening is voorafgegaan door de volgende getypte vermelding: «Le Secrétaire-Général der la F.G.T.B. L. Major. Par délégation, le Secrétaire pour le Ruanda-Urundi»; dat het verzoekschrift uitsluitend namens het Algemeen Belgisch Vakverbond is ingediend; dat de ondertekenaar van het verzoekschrift erin niet verklaart, in eigen naam en ter behartiging van hem eigen belangen op te treden;

Overwegende dat de artikelen 11 en 14 van de wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State en artikel 1 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State voorschrijven, dat het verzoekschrift door de partij zelf of door een advocaat van Belgische nationaliteit, ingeschreven op de tabel van de Orde der advocaten, ondertekend moet zijn; dat een verzoekschrift, uitgaande van een vereniging, ingediend en ondertekend moet zijn door het orgaan dat wettelijk bevoegd is om in haar naam op te treden, zonder dat dit orgaan een ander lasthebber om in zijn naam op te treden, mag aanwijzen, dan een advocaat die aan de evengenoemde eisen voldoet;

Overwegende dat de ondertekenaar van het verzoekschrift geen advocaat is en verklaart in opdracht te handelen zonder zich te beroepen op wets- of statuutbepalingen die hem zouden machtigen om als representatief orgaan van het Algemeen Belgisch Vakverbond in rechte op te treden; dat, zelfs aangenomen dat dit vakverbond hier bevoegd zou zijn om voor de Raad van State op te treden, het verzoekschrift, zoals het gesteld is, niet ontvankelijk is.

Besluit:

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

16e kamer. — 2 december 1964.

Voorzitter: M. Schuermans.

Raadsheren: M.M. Holvoet en Screvens.

Advocaat-generaal: M. Smets.

Advocaten: Mrs. Alex Diercxsens en E. Ooms.

Schadevergoeding voor verlies van de reukzin met bijkomstig smaakverlies.

Het totaal verlies van reukzin met bijkomstig smaakverlies is onbetwistbaar van aard, op een eigen uitgesproken wijze, zedelijk te drukken en verantwoordt de toekenning van een bijkomende vergoeding van 100.000 fr.

Luyten H. t/ Van Waterschoot J.

Gezien het beroep ingediend op 30 juni 1964 door: rechtstreeks dagende Luyten,

tegen het vonnis uitgesproken door eerste rechter op 29 juni 1964 door de rechtbank van eerste aanleg van het Arrondissement Antwerpen, dewelke:

Rechtstreeks gedaagde veroordeelt om te betalen aan rechtstreeks dagende de som van 105.618 F, met de vergoedende intresten sinds 22 oktober 1962, de gerechtelijke intresten en de kosten, deze van deskundige inbegrepen en begroot op 4.000 fr.

Gehoord het verslag gedaan door de h. Voorzitter;

Gehoord de rechtstreeks dagende in haar middelen ontwikkeld door Mr. Ooms, advocaat;

Gehoord de rechtstreeks gedaagde in haar middelen ontwikkeld door Mr. Diercxsens, advocaat;

Overwegende dat het beroep van de rechtstreeks dagende partij Luyten regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat er geen betwisting is omtrent het toegewezen bedrag van 818 fr. wegens bijkomend loonverlies, noch omtrent de rekening van de tandarts belopende 2.600 fr.;

dat het bedrag van 6.000 fr. toegekend voor zedelijk leed in verband met de tijdelijke werkonbekwaamheid, evenmin is betwist;

Overwegende dat de vergoeding voor stoffelijke en zedelijke schade voor de weerhouden 10% bestendige werkonbekwaamheid ter betwisting blijft, waar omtrent de te volgen maatstaven, breedvoerig uiteengezet in de besluiten van de rechtstreeks dagende partij, in beginsel althans, ook door betichte, ten slotte, worden erkend;

dat deze laatste, ten overstaan van de deskundige bevindingen, dewelke verantwoord voorkomen, alleen de toepasselijkheid van deze beginselen betwist, zoals deze door de rechtstreeks dagende partij wordt voorgehouden;

dat de weerhouden 10% bestendige werkonbekwaamheid in concreto beoordeeld, in casu, onbetwistbaar neerkomt op een aantasting van de fysische integriteit van de rechtstreeks dagende partij, met zedelijke weerslag;

dat een te becijferen vermogensschade daarom niet noodzakelijk is te weerhouden, wanneer, zoals ter zake, de terugslag van deze aantasting, namelijk op het beroepsinkomen niet vaststaat, ter wille van de aard en van de draagwijdte van het behouden licht post commotioneel syndroom met objectievatie enerzijds en de beroepsbezigheden van de dagende partij anderzijds;

dat op bedoeld syndroom, waarbij hoofdzakelijk het totaal verlies van reukzin behoort, werkonbekwaamheid

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

doorgaans onverlet doorgaat, volgens het deskundig besluit, hetgeen in casu op het beroep van technisch tekenaar het geval moet zijn;

dat er geen gegronde en bepaalde tegengestelde aanwijzingen voorhanden zijn;

dat zulks evenmin het geval is, woor wat de vastgestelde overgevoeligheid der vestibuli reacties betreft, en de voorgewende beïnvloeding van smaakzin, terwijl de weerhouden hoofdpijnen vooral zedelijk inwerken;

dat het stoffelijk nadeel ontstaan op de aantasting van de fysische integriteit waarvan de terugslag hoofdzakelijk het zedelijk leed vervoegt, in de gestelde voorwaarden, dan ook te recht in vermenging met het zedelijk leed werd vergoed;

dat de vergoeding deswege toegewezen en begroot op 100.000 fr. verantwoord voorkomt en volstaat;

Overwegende dat de dagende partij bovendien nog een afzonderlijke schade opvoert voor het volledig verlies van reukzin met bijkomstig smaakverlies;

dat gedaagde ten onrechte bijkomstig smaakverlies niet wil erkennen, waar de bevindingen van Dr Radermecker er uitdrukkelijk op wijzen dat de totale anosmie (reukverlies) voorhanden is «met beïnvloeding op de smaakzin»;

dat anderzijds het verlies van reukzin, als dusdanig, afzonderlijk is te vergoeden om bij de 10 % bestedige werkonbekwaamheid niet betrokken te zijn, daar de deskundige Dr Meulders vaststelt dat zij doorgaans geen werkonbekwaamheid geeft, en door Dr Radermecker weerhouden wordt om de hoofdpijnen waarover de dagende partij klaagt, te objectiveren;

dat het totaal verlies van reukzin met bijkomstig smaakverlies onbetwistbaar van aard is om, op een eigen uitgesproken wijze zedelijk te drukken;

dat een bijkomende vergoeding van 100.000 F uit dien hoofde verantwoord voorkomt;

Overwegende dat er geen redenen voorhanden zijn om aan de dagende partij voorbehoud te verlenen wegens vermindering van kracht en beweging van de rechter wijsvinger, daar alhoewel een zeer lichte stramheid door de deskundige Dr. Radermecker wordt genoteerd, dit ietsel niet eens weerhouden werd tot vaststelling van de werkonbekwaamheid;

Om deze redenen :

Het Hof,

Alle andere, meeromvattende of strijdige besluiten verwerpende;

Rechtdoende op tegenspraak;

Gezien :

artikel 211 van het wetboek van strafvordering; artikel 24 der wet van 15 juni 1935, alsook de wetsbepalingen van het bestreden vonnis;

ter zitting door de heer Voorzitter aangeduid;

Ontvangt het beroep;

Bevestigt het vonnis waartegen beroep mits deze enkele wijziging dat rechtstreeks gedaagde daarenboven verwezen wordt om aan de rechtstreeks dagende te betalen een bijkomend bedrag van 100.000 F met de vergoedende intresten van 22 oktober 1962 af, en de gerechtelijke intresten;

Wijst de rechtstreeks dagende partij af van het meer gevorderde;

Verwijst de rechtstreeks gedaagde partij in de helft der kosten van beroep, deze jegens de openbare partij belopende in het geheel tot op heden 275 F;

Laat aan de rechtstreeks dagende partij de andere helft dezer kosten;

NOOT: Het gedeeltelijk gewijzigde vonnis van de zevende kamer der rechtbank van Eerste Aanleg zitting houdende te Antwerpen en rechtdoende in strafzaken had op 29 juni 1964 een vergoeding van 100.000 F toegekend «Voor materiële en morele schade spruitende uit 10 % werkonbekwaamheid en het verlies van reukzin...»

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van inbeschuldigingstelling. — 10 juni 1964.

Voorzitter dwn.: M. J. Gerniers.

Raadsheren: M.M. W. De Clercq en A. Desplenter.

Advokaat-generaal: M. Van Hauwaert.

Officier van gerechtelijke politie. — Tucht. — Nalatigheid in de uitoefening van zijn ambt. — Vroegere waarschuwing opgelegd door de procureur-generaal (art. 280 - W.Sv.). — Herhaling binnen het jaar. — Dagvaarding voor het Hof van beroep zetelend in raadkamer (artt. 281-282 W.Sv.). - Tuchtmacht uit te oefenen door de Kamer van inbeschuldigingstelling. — Procedure.

Wanneer aan een officir van gerechtelijke politie, met name een adjunkt-politiekommissaris, wegens nalatigheid gepleegd in de uitoefening van zijn ambt, door de procureur-generaal bij het Hof van beroep, op grond van art. 280 - W.Sv., de tuchtsanctie opgelegd werd van de «waarschuwing», en, binnen het jaar van de optekening van deze sanctie in het register «ad hoc», aan zelfde officier van gerechtelijke politie nieuwe nalatigheid bij de uitoefening van zijn functies ten laste worden gelegd, behoort het aan het Hof van beroep, zetelend in raadkamer, op aanklacht van en vervolgens op dagvaarding ten verzoeken van de procureur-generaal aan betrokkene betekend, de tuchtmacht uit te oefenen door hem te gebieden voortaan nauwgezetter te zijn, met veroordeling tot de kosten zo van de dagvaarding als van de uitgifte en van de betekening van het arrest (artt. 281 en 282 - W.Sv.); deze aanmaning brengt, gedurende een tijd van acht dagen, verbeurte van wedde mede (art. 282 bis - W.Sv.).

Niet de algemene vergadering van het Hof van beroep, zoals bepaald bij art. 50 bis van de wet van 20 april 1810, doch wel uitsluitend de Kamer van inbeschuldigingstelling is ertoe bevoegd om voormelde tuchtmacht uit te oefenen, derhalve om kennis te nemen van de schriftelijke aanklacht van de procureur-generaal en om aan deze magistraat, op diens vordering, eventueel machtiging te verlenen tot dagvaarding van de betrokken officier van gerechtelijke politie.

Inzake: Procureur-generaal t/ X...

De Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent heeft de eer te vermelden:

Dat, blijkens proces-verbaal nr. 1548 van de politie te K..., de politie-inspecteur D..., handelend in opdracht van adjunkt-politiekommissaris X..., voornoemd, op 13 februari 1964 overgegaan is tot het instellen van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek, naar aanleiding van een telefonische oproep uitgaande van zekere V..., die beweerde slagen te hebben ontvangen van haar echtgenoot;

Dat het uit de verklaringen van beide voornoemde echtgenoten gebleken is dat de onderlinge moeilijkheden tussen hen ontstaan waren door het feit dat, in de nacht van 12 tot 13 februari 1964, V..., na de bedreiging geuit te hebben zichzelf en haar echtgenoot van het leven te beroven, de gaskraan had opengezet, nadat haar echtgenoot zich reeds te bed begeven had, doch dat deze laatste, na een tiental minuten een hevige gasreuk gewaar wordend, opgestaan was en de gaskraan had toegedraaid;

Dat politie-inspecteur D... niet ingezien heeft dat zodoende, ten laste van V..., ernstige aanwijzingen van schuld voorhanden waren wegens poging tot moord op de persoon van haar echtgenoot;

Dat hij noch de heer procureur des Konings, noch zelfs een politieofficier van deze feiten verwittigd heeft, in rande van het door hem opgesteld proces-verbaal, als korte inhoud er van vermeld heeft «moeilijkheden in het gezin D...», en vervolgens dit proces-verbaal, waaronder hij de slotformule had aangebracht: «Politie-inspecteur D..., vóór ons X..., adjunkt-politiekommissaris ter stede verschijnend, bevestigt de echtheid van bovenstaande. Waarvan akte, gesloten op veertien februari 1900 vier-en-zestig», tot 17 februari 1964 terzijde heeft laten liggen alvorens het ter ondertekening aan voornoemde politie-officier voor te leggen;

Dat deze zware nalatigheden ten laste van politie-inspecteur D... te gelegenertijd voor gepast gevolg op disciplinair gebied aan de bevoegde administratieve overheid zullen kenbaar gemaakt worden;

Dat echter adjunkt-politiekommissaris X... in deze aangelegenheid eveneens blijk gegeven heeft van een verregaande nalatigheid in de uitoefening van zijn ambt van officier van gerechtelijke politie;

Dat hij immers voormeld proces-verbaal, dat reeds op 14 februari 1964 opgesteld en afgesloten was, niet enkel pas op 17 februari daaropvolgend ondertekend en aan de heer procureur des Konings opgestuurd heeft (hetgeen hij uitlegt door het feit dat hij op 14 februari 's namiddags te Gent een studievergadering bijwoonde, en op 15 en 16 februari met verlof was), doch dat hij dat proces-verbaal, in zijn opdracht opgesteld door een politiebeambte die geen officier van gerechtelijke politie was, en waarvan hij de verantwoordelijkheid droeg, ondertekend heeft *zonder het zelfs te lezen* en zonder enige inlichting aan te vragen over zijn inhoud aan de politie-inspecteur die het opgesteld had, zich hierbij tevreden stellend met kennis te nemen van de «korte inhoud», in rand van het proces-verbaal vermeld;

Dat hij zodoende, toen hij op 16 februari opgebeld werd door de heer onderzoeksrechter, die hem sprak over de «moordpoging» in zake V..., bekennen moest dat hij van die zaak, waarvan hij het proces-verbaal nochtans ondertekend had, niets afwist en dat hij «iets getekend had van een huiselijk geschil maar niet van een moordpoging» (sic);

Dat V... op 18 februari 1964 door de heer onderzoeksrechter wegens moordpoging onder bevel tot aanhouding werd geplaatst; dat dit bevel tot aanhouding op 21 februari 1964 weliswaar door de raadkamer opgeheven werd omdat het intussen uit het gerechtelijk onderzoek gebleken was dat het een *ondeuglijke* poging betrof, doch dat dit *later* verloop van de zaak *niets wegneemt van de ernst en gewichtigheid* der *aanvankelijke* aanwijzingen van schuld;

Dat het uit de verklaringen van adjunkt-politiekommissaris X... en politie-inspecteur D... bovendien mag afgeleid worden dat het bij eerstgenoemde een ge-

woonte is, de processen-verbaal, welke in zijn opdracht door tweede genoemde opgesteld worden, te ondertekenen *zonder ze te lezen*; dat hij er zich doorgaans tevreden mede stelt, kennis te nemen van de in rand van de processen-verbaal vermelde korte inhoud en zich erop vertrouwt, dat zijn medewerker zijn aandacht op de inhoud van die processen-verbaal bijzonder zal vestigen wanneer het erge of bijzonder kiese aangelegenheden betreft;

Dat die werkwijze getuigt van een volkomen gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel en van een verregaande nalatigheid in hoofde van de betrokken officier van gerechtelijke politie, die, uit zijn naam, processen-verbaal laat opstellen door een lagere politiebeambte en hierbij verwaarloost het meest elementair toezicht uit te oefenen;

Dat de heer X..., die voorheen reeds, nl. op 17 december 1956, wegens nalatigheid half-ambtelijk diende aangemaand te worden, bij beslissing van de Procureur-generaal bij dit Hof, d.d. 15 juli 1963, de tuchtstraf van de *waarschuwing*, bepaald bij art. 280 Wb. Strafv., opgelopen heeft wegens nalatigheid gepleegd in de uitoefening van zijn functies van officier van gerechtelijke politie;

Dat de hoger beschreven nieuwe nalatigheid gepleegd werd vóór afloop van een jaar te rekenen van de dag van de optekening in het register ad hoc van voormelde waarschuwing;

Dat voornoemde politieofficier zich zodoende in staat van herhaling bevindt overeenkomstig de bepalingen van art. 282 Wb. Strafvordering, zodat er aanleiding toe bestaat hem vóór het Hof, zetelende in raadkamer, te dagvaarden ten einde zich door het Hof te horen gebieden, voortaan nauwgezetter te zijn en zich te horen veroordelen tot de kosten zowel van de dagvaarding als van de uitgifte en van de betekening van het arrest (art. 281 Wb. Strafv.);

Dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling ertoe bevoegd is, de disciplinaire macht uit te oefenen waarvan sprake in hierboven aangehaalde wetsbepalingen (Faustin Hélie, «Instruction Criminelle», II, 1961; «Pratique Criminelle», II, blz. 11; Garraud, «Instruction Criminelle», II, 759, III, 1037);

Om deze redenen:

Gele op artt. 9, 279, 280, 281, 282, 282/bis Weth. Strafv., en op de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken;

Vordert de ondergetekende Procureur-generaal dat het het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, behage hem machtiging te verlenen om X... voornoemd voor het Hof, zetelende in raadkamer, te dagvaarden, ten einde zich door het Hof te horen gebieden voortaan nauwgezetter te zijn en zich te horen veroordelen tot de kosten zowel van de dagvaarding als van de uitgifte en van de betekening van het arrest, en tevens te horen zeggen dat de door het Hof gedane aanmaning «verbeurte» van wedde medebrengt gedurende een tijd van acht dagen.

Gedaan op het Parket-generaal te Gent, de 11 mei 1964,

Voor de Procureur-generaal,
De Advokaat-generaal,
(w.g.) W. Van Hauwaert.

N.B. Deze vordering werd opgevolgd door een arrest d.d. 20 mei 1964, waarbij de aangevraagde machtiging door het Hof verleend werd.

Gelet op het arrest d.d. 20 mei 1964;
Gelet op de dagvaarding dd. 23 mei 1964;

Gehoord de heer Van Hauwaert, Advocaat-generaal,
in zijn vordering;

Gehoord de gedaagde X... in zijn middelen;
— dit alles in het Nederlands;

Overwegende dat gedaagde in de loop van het onderzoek moeten toegeven dat hij het proces-verbaal N° 1548 niet in extenso gelezen had, maar dat hij zich vergenoegd had met kennis te nemen van de vermelding in margine van dit proces-verbaal geschreven, alwaar te lezen stond: moeilijkheden in het gezin V... (stuk 4);

Dat uit de verklaring van D..., politie-inspecteur, mag afgeleid worden dat het bij gedaagde een gewoonte is, de processen-verbaal, welke in zijn opdracht door voornoemde D... opgesteld worden, te ondertekenen zonder ze te lezen, wanneer hem niet uitdrukkelijk over de inhoud van deze processen-verbaal gesproken wordt, naar aanleiding van een of andere moeilijkheid (stuk 3, bladzijde 2);

Overwegende dat die werkwijze in hoofde van gedaagde getuigt van gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel en van nalatigheid in de uitoefening van zijn functies van officier van gerechtelijke politie, destemmer dat uit de debatten ter zitting van 3 juni 1964 gebleken is, dat de politiediensten van de Stad K... in het algemeen en beklaagde in het bijzonder niet overbelast zijn met werk;

Overwegende dat gedaagde zich in staat van herhaling bevindt overeenkomstig artikel 282 van het Wetboek van Strafvordering, om, na de tuchtstraf van de waarschuwing op 15 juli 1963 te hebben opgelopen wegens nalatigheid in de uitoefening van zijn functies van officier van gerechtelijke politie, opnieuw op 17 februari 1964 een nieuwe nalatigheid te hebben gepleegd, vóór het verloop van een termijn van één jaar, te rekenen van de dag van de optekening in het register ad hoc van voormelde waarschuwing (artikel 282 Wetboek van Strafvordering);

Om deze redenen:

Het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling,

Gelet op de wetsbepalingen aangehaald in de dagvaarding van 23 mei 1964, en artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gebiedt aan gedaagde voortaan nauwgezet te zijn;
Zegt dat voormelde aanmaning verbeurte van wedde medebrengt gedurende een tijd van acht dagen;

Veroordeelt gedaagde tot de kosten, zowel van de dagvaarding als van de uitgifte en van de betekening van het arrest d.d. 20 mei 1964, samen begroot op 626 frank, alsmede tot de kosten van de uitgifte en van de betekening van onderhavig arrest.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 12 december 1963.

Voorzitter: M. L. Ulrix.

Raadsheren: M.M. Van Hamont en J. Winants.

O.M. Advocaat-Generaal: M. Glenisson.

Advokaten: Mrs. Smets E., Réard J., Verberne F.
(allen van de balie van Tongeren) en de Bidlot.

Arbeidsongeval. — Weg van en naar het werk.

Wanneer een bouwvakarbeider na de normale werkuren op de werf blijft om nog gedurende vier uren onderhouds- en herstellingswerken uit te voeren aan een hijskraan, die zijn persoonlijke eigendom is en die hij aan zijn werkgever verhuurt, dan bevindt hij zich er niet meer in het kader van zijn dienstcontract en evenmin onder het gezag van zijn werkgever.

Hij bevindt zich wanneer hij naar huis gaat, niet meer op de normale weg van of naar het werk, vermits hij deze vrijwillig onderbroken heeft zonder noodzaak.

Een tweede arbeider, werkzaam bij dezelfde werkgever, die op de eerste heeft moeten wachten om met dezes auto naar huis te kunnen meerijden, bij gebrek aan een ander bruikbaar vervoermiddel, is na verloop van deze tijd nog steeds op de normale weg van het werk. De onderbreking van de weg van het werk gebeurde voor deze laatste wegens een gewettigde reden.

Wanneer dan de tweede arbeider gewond wordt in een verkeersongeval waarvoor de eerste arbeider strafrechtelijk aansprakelijk is uit hoofde van onvrijwillige slagen, is de burgerlijke partijstelling van de tweede arbeider en zijn wetsverzekeraar tegen de eerste arbeider ontvankelijk; de strafrechtelijk vervolgde eerste arbeider kan de immuniteit, voorzien in artikel 19 der samengeschakelde wetten op de arbeidsongevallen, niet inroepen.

Inz. O.M., b.p. Boelen e.a. t./ Thijs J., betichte.

.....
beroep tegen het vonnis van 18 februari 1963 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Tongeren, Kamer met alleenzetelende rechter...

betichting: A. onvrijwillige slagen of verwondingen op de persoon van Boelen Nicolas en Vandijk Joseph; B. bij samenhang: overtredingen van het Verkeersreglement.

Betreffende de burgerlijke vorderingen:

Overwegende dat beklaagde opwerpt dat de tegen hem ingestelde vorderingen niet ontvankelijk zijn, bij toepassing van artikel 19 van de samengeschakelde wetten betreffende de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, omdat het slachtoffer Boelen, enerzijds werkmans in dienst van de P.V.B.A. Oosterbosch, zich op de weg van het werk naar huis bevond (Besluitwet van 13 december 1945, art. 1), toen het ongeval zich voordeed (hetgeen door alle partijen aangenomen wordt), en omdat hijzelf anderzijds, ook met dezelfde vennootschap door een arbeids-overeenkomst verbonden, zich insgelijks op de weg van het werk bevond;

Overwegende dat de eerste rechter terecht beslist heeft dat beklaagde niet kan aangezien worden als zijnde op de weg van het werk, toen het ongeval zich rond 22 uur voordeed; dat het inderdaad niet betwist

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

wordt dat beklagde, na het einde van zijn dagtaak in dienst van voormelde vennootschap op de werf te Kozen, aldaar nog verscheidene uren besteed had aan het onderhoud en het herstel van een hem toebehorende gripper, die hij aan zijn werkgever verhuurd had; dat de weg, die hij vanaf de werf aflegde, dus niet, naar de tijd beschouwd, als de normale kan aangezien worden (art. 1 van voornoemde besluitwet), vermits de reden waarom hij niet onmiddellijk na het einde van zijn werk als arbeider in dienst van zijn werkgever, vertrokken is, te vinden is in zijn eigen vrije wil, zonder dat ter zake van enige noodzaak sprake kan zijn;

Overwegende dat beklagde ook ten onrechte opwerpt dat «het later vertrekken geen enkel verzwaring van risico meebracht»; dat immers het ongeval niet zou gebeurd zijn bij klare dag, en het bovendien onverschillig is of het risico al dan niet verzaamd werd, wanneer de afgelegde weg niet de normale is;

Overwegende dat de burgerlijke partij Boelen dus gerechtigd is zich op het gemeen recht te beroepen en dat de vordering van de verzekeraar (-wet) eveneens ontvankelijk is, vermits het niet betwist wordt dat het ongeval in hoofde van Boelen voornoemd, zich op de weg van het werk voorgedaan heeft;

Om deze redenen:

Het Hof,
Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn schikkingen.

NOOT: Dit arrest bevestigt het vonnis der Correctionele Rechtbank Tongeren, verschijnend in dit blad.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

27 september 1962.

Voorzitter: W. Carsau.

Rechters: M.M. D. De Buck en G. Dewitte.

Advocaten: Mrs. P. Roose en P. Vande Castele en F. Van Hoorebeke (beiden van de balie van Gent) en G. Vanden Berghe.

Bevoegdheid en toepasselijke wetgeving inzake goederen ener nalatenschap in verscheidene landen. — Erfrechterlijke betwistingen. — Ascendentenverdeling. — Recht op de reserve in natura. — Sekwester.

1. Volgens de regels van internationaal privaatrecht worden de roerende goederen van een nalatenschap, die goederen in het buitenland en in België gelegen bevat, geacht beheerst te worden door de wet van de laatste woonplaats, terwijl de onroerende goederen onderworpen zijn aan de wet van de ligging. Het deel van de boedel bestaande uit onroerende goederen gelegen in Frankrijk dient verdeeld te worden door middel van een procedure in te stellen voor de bevoegde Franse rechtbank van de ligging.
2. De notaris, door de rechtbank aangesteld om tot de bewerkingen van vereffening en verdeling over te gaan, treedt op in opdracht van de rechtbank om de betwistingen te onderzoeken en te trachten deze op te lossen.
3. De ascendentenverdeling bij testament gedaan zonder medewerking van de echtgenoten die medegerechtigd zijn in de toebedeelde goederen, is nietig: goederen van de nalatenschap die een deel van de huwelijks-gemeenschap bevatten, kunnen slechts bij ascenden-

tenverdeling toebedeeld worden wanneer beide echtgenoten gezamenlijk optreden. Dit kan alleen bij schenking doch niet bij testament.

4. De waarde van het beschikbaar gedeelte mag niet overschreden worden, doch er bestaat geen wettelijk bezwaar dat de echtgenoot die de erfstelling heeft gedaan, daarna bij testament aan de begiftigde het recht geeft de contractueel geschonken gerechtigheid te nemen in goederen die ze bij legaat aanduidt en schenkt, wanneer de begiftigde die aanneemt. Het beginsel van de gelijksoortigheid der kavels geldt eveneens slechts voor het deel waarover de erflater niet vrij kan beschikken.
5. Sekwester: de wet voorziet de aanstelling van een sekwester in geval verschillende partijen tegenstrijdige rechten op de goederen invoeren, welke in betwisting zijn. De rechter is niet gebonden door de bepalingen der statuten van een vennootschap, waarbij de vertegenwoordiging der vennoten slechts door één vennoot mag geschieden, om een derde die geen vennoot is als sekwester aan te duiden: deze statutaire bepalingen zijn slechts van kracht binnen het raam van de onderlinge regeling in de schoot van de vennootschap, doch binden de rechter niet voor de toepassing van de wettelijke bepaling omtrent het sekwester.

Albert-Ernest Tahon t./ Albert Séraphin Tahon en cons.

Overwegende dat de dagvaarding, bij geboekt exploit van deurwaarder O. Barbe, te Kortrijk, van 2 november 1957, ten verzoeken van de heer Albert-Ernest Tahon, en gericht tegen de heer Albert-Séraphin Tahon en mejuffer Marguerite Tahon, strekt enerzijds tot de bewerkingen van vereffening en verdeling van de huwelijks-gemeenschap Tahon-Defauw en van de nalatenschap van mevrouw Marguerite Defauw, echtgenote van de heer Albert-Séraphin Tahon, en anderzijds tot de aanstelling van een gerechtelijke sekwester, gelast met de bewaring en het beheer van de titels ingeschreven op naam van eerste verweerder, Albert-Séraphin Tahon, minstens en onder alle voorbehoud: 1° bij de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Menen: 377 maatschappelijke aandelen; 2° bij de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Halluin: 67 stichtersaandelen en 75 kapitaalsaandelen; 3° bij de S.R.L. «Defauw & Cie», te Halluin: 197 aandelen; dit tot na definitieve toewijzing van het eigendomsrecht van kwestieuze titels aan de rechtmatige eigenaar; (A.R. nr. 4872);

Overwegende dat bij nota van 9 januari 1958, partijen verklaren akkoord te gaan dat de vordering voorlopig beperkt wordt tot het opmaken van een juiste en volledige inventaris en dat gevraagd wordt de pleidooien betreffende de andere punten vast te stellen op een andere zitting;

Overwegende dat de Rechtbank, bij vonnis van 23 januari 1958, beval dat er zou overgegaan worden door het ambt van Meester A. Raveschot, notaris te Menen, tot het opmaken van de inventaris van de huwelijks-gemeenschap Tahon-Defauw; en van de nalatenschap van mevrouw Marguerite Defauw; dat tevens als tweede notaris J. Destrooper te Ledegem werd aangesteld; dat de pleidooien werden vastgesteld op de zitting van 5 juni 1958;

Overwegende dat op 2 september 1958, partijen, alsmede Henri Defauw, Lucrèce Becquart en Gisèle Defauw, bij onderhandse akte «onwederroepelijk volmacht geven» aan de heren notarissen A. Raveschot en J. Destrooper om «gezamenlijk te instrumenteren in: 1. de bewerkingen van inventaris, reeds bevolen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, de

23 januari 1958; 2. alle bewerkingen van vereffening en verdeling der gemeenschap die bestaan heeft tussen heer Albert-Séraphin Tahon en zijn echtgenote, dame Marguerite Defauw, als der nalatenschap van deze laatste, bewerkingen die naderhand zouden bevolen worden door de Rechtbank; 3. alle bewerkingen van inventaris en vereffening-verdeling die zouden bevolen worden door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, op deurwaardersexploot om uit onverdeeldheid te treden, in dato 1 april 1958;

Overwegende dat bij geboekt exploit van deurwaarder O. Barbe, te Kortrijk, van 1 april 1958, eiser Albert-Ernest Tahon, dagvaarding richt tot de heer Albert-Séraphin Tahon, mejuffer Marguerite Tahon, de heer Henri Defauw, mevrouw Lucrèce Becquart, mejuffer Gisèle Defauw; (A.R. 5308);

Overwegende dat eiser in dit exploit voorhoudt dat de nijverheidscomplexen, namelijk de onroerende goederen en het materieel van de nijverheidsinstelling van de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Menen, de vier kleine aanpalende huisjes en een tuin en de nijverheidsgebouwen van de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Halluin, met aanpalende conciërgerie en het erachter gelegen terrein, bij missing uitgesloten worden uit de voorgaande vordering tot vereffening en verdeling «onder de verkeerde overweging dat er tussen partijen een verbintenis zou hebben bestaan in onverdeeldheid te blijven tot 1960, quod non»; dat deze nijverheidscomplexen voor 1/3 toebehoren aan de erfenis Marguerite Defauw, voor 1/3 aan derde verweerder Henri Defauw en voor 1/3 aan de laatste twee verweerders gezamenlijk;

Overwegende dat deze vordering ertoe strekt een juiste en getrouwe inventaris te doen opmaken en daarna tot de vereffening en verdeling te doen overgaan van al de roerende en onroerende goederen onverdeeld tussen de partijen, daarin begrepen de twee voornoemde nijverheidscomplexen;

Overwegende dat de eerste zaak werd ingeschreven op de algemene rol onder nummer 4872 en de voornoemde onder nummer 5308; dat bij besluiten van 12 april 1962 de samenvoeging werd gevraagd;

Overwegende dat bij geboekte exploten van deurwaarders Jacques Dansard te Elsene en François Loncheval, te Doornik, respectievelijk van 17 en 20 april 1962, ten verzoeken van Albert-Ernest Tahon, Lucrèce Becquart, Gisèle Defauw, Simone Pratz (mevrouw Henri Defauw, in eigen naam en als curatrice van haar minderjarige ontvoogde zoon Ernest Defauw), Henri Defauw, Ernest Defauw (ontvoogde minderjarige) dagvaarding wordt gericht tot Amélie Deschrijver, weduwe Gaston Grignard, en Ernest Theys; (A.R. 7955); dat hierin wordt gezegd dat «het onontbeerlijk is dat alle welkdanige vordering betreffende aandelen die op al dan niet fictieve wijze in het register der aandeelhouders der N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Menen, ingeschreven zijn op naam van de beide gedaagden, weze het slechts in vruchtgebruik, voor de Rechtbank zou behandeld worden in aanwezigheid van gedaagden Deschrijver en Theys, minstens deze laatsten behoorlijk in gedwongen tussenkomst geroepen»;

Overwegende dat bedoelde vordering dus strekt tot de gedwongen tussenkomst van verweerders en tevens tot samenvoeging met de twee vorige zaken;

Overwegende dat de laatste vordering tevens tot doel heeft te horen zeggen van recht dat eerste verweester geen vruchtgebruikster is van 200 aandelen van de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Menen; dat deze aandelen in volle eigendom toebehoren aan de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw; dat vervolgens gevraagd wordt een gerechte-

lijke sekwester aan te stellen met opdracht in te staan voor de bewaring en het beheer van voormelde aandelen, alsmede er het stemrecht van uit te oefenen, dat thans uitgeoefend wordt door mevrouw weduwe Grignard-Deschrijver en de heer Theys; dat de remuneratie van de sekwester zou bepaald worden, die zou dienen betaald te worden door de eerste of de tweede verweerder, dit alles tot na definitieve rechterlijke beslissing betreffende het eigendomsrecht over voormelde aandelen;

Samenvoeging.

Overwegende dat er geen reden van goede rechtsbedeling kan ingeroepen worden om de zaak 5308 A.R. samen te voegen met de zaken A.R. 4872 en 7955; dat het namelijk integendeel over onderscheiden te verdelen massa's gaat, waarvan de oorzaak van onverdeeldheid verschillend is en waarin niet alle partijen dezelfde zijn;

De onverdeeldheid Defauw.

Overwegende dat Marguerite Defauw, echtgenote Albert-Séraphin Tahon, haar gerechtigden in de fabrieken te Menen en te Halluin put in haar erfdeel van haar ouders, waarvan deze de eigendom hadden; dat ze samen met haar broeder, Henri Defauw, en met de weduwe, Lucrèce Becquart, en de dochter Gisèle van haar broeder Albert, in deze massa gerechtigd is; dat deze nog niet verdeeld is en de vordering bevat in de dagvaarding van 1 april 1958, A.R. 5308, de vereffening en verdeling tot doel heeft; dat volgens beide partijen de eerste twee erfgenamen elk en de laatste twee gezamenlijk voor 1/3 gerechtigd zijn;

Overwegende dat tot de vereffening en verdeling van de erfmassa Defauw dient overgegaan te worden vermits het aandeel van Marguerite Defauw daarin moet bepaald worden om haar goederen te kunnen samenstellen, dewelke vervolgens uit de van haar te erven massa en de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw zal bestaan; dat slechts wanneer haar aandeel in de verdeeldheid Defauw zal afgescheiden zijn er kan bepaald worden welke goederen in de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw en in de erfenis Marguerite Defauw bestonden, waarna de vereffening en verdeling daarvan kan geschieden;

Overwegende dat bij vonnis van deze rechtbank van 27 september 1962 (A.R. 5308) de bewerkingen van vereffening en verdeling van gezegde erfmassa werd bevolen;

Overwegende dat thans de vereffening en verdeling dient bevolen te worden van de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw en van de nalatenschap van mevrouw Marguerite Defauw, hoofdpunt van huidige vordering; dat deze bewerkingen zullen kunnen een aanvang nemen zodra de vereiste gegevens van de onverdeeldheid Defauw aanwezig zijn; dat niets zich ertegen verzet de bewerkingen van nu af reeds te bevelen;

Notarissen.

Overwegende dat partijen op 2 september 1958 volmacht gaven aan de heren notarissen Antoine Raveschot en Joseph Destrooper, om «gezamenlijk te instrumenteren in 1. de bewerkingen van inventaris reeds bevolen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, de 23 januari 1958; 2. alle bewerkingen van vereffening en verdeling der gemeenschap die bestaan heeft tussen heer Albert-Séraphin Tahon en zijne echtgenote, dame Marguerite Defauw, als der nalaten-

schap van deze laatste, bewerkingen die naderhand zouden bevolen worden door de Rechtbank; 3. alle bewerkingen van inventaris en vereffening en verdeling die zouden bevolen worden door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, op deurwaardersexploot om uit onverdeeldheid te treden in dato 1 april 1958»; dat verweerders Albert-Séraphin Tahon en Marguerite Tahon, bij besluiten van 30 april 1962 verklaren deze volmacht wat betreft Meester Destrooper, in te trekken;

Overwegende dat bedoelde volmacht onwederroepelijk werd gegeven, zoals de termen ervan luiden; dat ze een beperkt voorwerp heeft en bijgevolg niets er zich tegen verzet om ze onwederroepelijk te geven; dat hierdoor alle partijen de onwederroepelijkheid tegenover de notarissen hebben bedongen; dat het niet blijkt dat notaris Destrooper kennis heeft van het verlangen van de partij, Ernest-Séraphin en Marguerite Tahon, om hun volmacht te herroepen en het bijgevolg niet gekend is of hij zijn instemming daarmede zou geven, zodat het niet mogelijk is de gegeven volmacht als niet meer van kracht te verklaren; dat ze dient behouden te blijven dat de beide notarissen reeds bij vonnis van 23 januari 1958 werden aangesteld om de inventaris in de vereffening en verdelingen in de verschillende zaken dezelfde notarissen te doen optreden;

Overwegende dat Meester Albert Maertens, verder dient aangesteld om de afwezige en wederspannige partijen te vertegenwoordigen;

De eisen.

Overwegende dat de eisen, door Albert-Ernest Tahon geformuleerd de volgende zijn:

1°) de vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw;

2°) de vereffening en verdeling van de nalatenschap van mevrouw Marguerite Defauw, echtgenote van eerste verweerder en moeder van eiser en tweede verweester;

3°) het opmaken van een juiste en getrouwe inventaris;

4°) de benoeming van een sekwester belast met de bewaring en het beheer van de titels, verder nader omschreven;

Overwegende dat bij vonnis van 23 januari 1958, op het derde punt reeds recht werd gedaan door het opmaken van de inventaris te bevelen; dat de notarissen reeds drie processen-verbaal hebben opgemaakt, respectievelijk op 2 september 1958, 28 oktober en 2 december 1958;

Huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw en nalatenschap Marguerite Defauw.

Overwegende dat wijlen mevrouw Marguerite Defauw in de onverdeeldheid van de nijverheidscomplexen te Halluin en te Menen voor 1/3 gerechtigd is;

Overwegende dat ze getrouwd was onder het beheer van de gemeenschap van aanwinsten volgens huwelijkscontract, verleden vóór notaris Butaye, te Menen, op 6 februari 1911;

Overwegende dat haar nalatenschap toekomt aan haar kinderen, eiser Albert-Ernest Tahon, en tweede verweester, Marguerite Tahon, gezamenlijk voor het geheel, onder voorbehoud van één/vierde in volle eigendom en één/vierde in vruchtgebruik, ten voordele van haar overlevende echtgenoot, eerste verweerder, ingevolge de schikkingen vervat in het huwelijkscontract;

Overwegende dat artikel 5 van het huwelijkscontract

bepaalt hetgeen volgt: « En considération du mariage les futurs époux se font mutuellement donation entre vifs et irrévocable au profit du survivant, ce qui est accepté par chacun d'eux, de l'usufruit de tous les biens meubles et immeubles qui composeront la succession du prémourant... Au cas d'existence d'enfant né ou à naître cette donation sera d'un quart en pleine propriété et d'un quart en usufruit... »; dat dit laatste het geval is terzake;

Overwegende dat bijgevolg dient nagegaan uit welke goederen de nalatenschap van wijlen Marguerite Defauw bestaat, zowel wat roerende als onroerende goederen betreft, één/vierde daarvan in volle eigendom en één/vierde in vruchtgebruik ten goede komende aan eerste verweerder volgens hogeraangehaalde bepalingen van het huwelijkscontract; dat dit het grootste beschikbaar gedeelte terzake uitmaakt;

Overwegende dat mevrouw Marguerite Defauw een eigenhandig testament heeft gemaakt in dato 10 februari 1957, met bijvoegsel in dato 12 juli 1957, neergelegd onder de minuten van notaris A. Raveschot te Menen, waarin beschikt wordt als volgt: « Au cas où mon époux me survivrait: je donne et lègue par préciput et hors part à ma fille Marguerite ... toute la quotité disponible de ma succession (telle qu'elle est déterminée par l'art. 913 du Code Civil) dont je pourrais encore disposer après exécution des libéralités contractuelles précitées en faveur de mon époux. Je donne en outre à mon époux et à ma fille ..., à valoir sur les disponibilités données au premier sans mon contrat de mariage et à la seconde par le présent testament et qui comportent ensemble le tiers de ma succession, toutes les actions ou parts d'actions de la soc. anonyme « Le Caoutchouc De fauw Frères », Halluin, dont je serais encore plein propriétaire ou nu-propriétaire au moment de mon décès... » Si ainsi mes légataires n'étaient pas encore remplis et que du disponible restait encore à courir après exécution de ce legs à valoir, son excédent pourra être rempli, au choix de mes légataires, d'abord par des actions de la Soc. Anonyme « Le Caoutchouc Defauw Frères », Menin, dont je serais encore propriétaire ou nu-propriétaire au moment de mon décès. Ensuite ils auront le droit de porter leur choix, sans exception sur tout autre bien m'appartenant lors de mon décès; Ensuite ils auraient le droit de porter leur choix, sans exception, sur tout autre bien m'appartenant lors de mon décès... »;

Overwegende dat het beschikbaar gedeelte van de erfenis aldus door erflaatster werd gelegateerd aan haar dochter, tweede verweester;

Overwegende dat ze verder bij middel van ascendentenverdeling de erfenis regelt tussen haar twee kinderen; dat ze aan haar zoon een som van 225.000 frank toebedeelt (op 450.000 fr. gebracht op 12 juli 1957);

Overwegende dat verweerders besluiten (27 februari 1962) dat tussen eiser enerzijds en verweerders anderzijds slechts onverdeeldheid blijft bestaan betreffende de erfelijke baten, andere dan de maatschappelijke aandelen en voormeld voorschot op de erfenis van eiser, vermits deze goederen het voorwerp hebben uitgemaakt van legaten en aanbedelingen; dat ze akkoord zijn dat er zou overgegaan worden tot de bewerkingen van vereffening en verdeling betreffende de overige goederen, waarover niet beschikt werd; dat ze echter van nu af aflevering vorderen van de aandelen van beide vennootschappen;

Overwegende dat eiser, in besluiten van 12 april 1962, betreffende de verdeling van de huwelijksgemeenschap, zegt dat vooraleer tot de bewerkingen kan overgegaan worden, er een aantal betwistingen dienen beslecht te worden, welke hij vervolgens aangeeft,

en, betreffende de verdeling van de nalatenschap, inbrengt dat «vooraleer de stelling van verweerders ten gronde te onderzoeken en te weerleggen» vooraf reeds dient vastgesteld te worden dat de eis tot afgifte van de maatschappelijke aandelen als onontvankelijk dient afgewezen te worden; dat deze stelling gesteund is op het vonnis van 21 december 1961, waarbij gezegd werd dat dezelfde vraag hic et nunc onontvankelijk was, zolang niet eerst werd overgegaan tot de bewerkingen van vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap en van de nalatenschap;

Overwegende dat deze grond niet meer aanwezig is gezien die bewerkingen thans bevolen worden;

Overwegende dat eiser ten gronde aanvoert dat één derde van de onverdeeldheid Defauw (A.R. 5308) tot de erfenis van wijlen Marguerite Defauw behoort; dat de onroerende goederen die ze aldus bevat, welke in Frankrijk gelegen zijn, aan een ander wettelijk stelsel onderworpen zijn; dat de erflaatster in die zin twee nalatenschappen nalaat, te weten: de onroerende goederen in Frankrijk gelegen en verder de onroerende en de roerende goederen in België en de roerende goederen in Frankrijk; dat wat het eerste gedeelte betreft, de bewerkingen van vereffening en verdeling in Frankrijk dienen te gebeuren;

Bevoegdheid en toepasselijke wetgeving.

Overwegende dat volgens de regels van internationaal privaatrecht de roerende goederen van een nalatenschap, die goederen in «het buitenland en in België gelegen bevat, geacht worden beheerst te zijn door de wet van de laatste woonplaats, terwijl de onroerende goederen onderworpen zijn aan de wet van de ligging;

Overwegende dat de nalatenschap aldus gefractioneerd is en het deel van de boedel bestaande uit onroerende goederen gelegen in Frankrijk, dient verdeeld te worden bij middel van een procedure, in te stellen voor de bevoegde Franse rechtbank van de ligging; (W. 25 maart 1876); dat de partijen ten aanzien van deze goederen dienen verwezen te worden naar die bevoegde Franse rechtbank, ten einde door deze laatste volgens de regels van de Franse wet, wat vorm en grond betreft, beslist te worden als naar recht;

Overwegende dat de roerende en onroerende goederen in België gelegen en de roerende goederen welke zich in Frankrijk bevinden dienen verdeeld te worden met de bewerkingen van vereffening en verdeling, welke in België zullen paats grijpen;

Overwegende dat een juiste en getrouwe inventaris dient opgemaakt te worden van de roerende goederen en de nationale wet dient toegepast om het karakter van roerend of onroerend goed te bepalen, zoals dit terzake van toepassing is op het nijverheidsmateriaal, ingebracht in de burgerlijke vennootschap van Frans recht, la Société Halluinoise Defauw Frères;

Overwegende dat de bewerkingen betreffende de roerende goederen, welke zich in Frankrijk bevinden, van uit België bevolen worden, doch in Frankrijk dienen uitgevoerd volgens de regels van Frans recht en door Franse gerechtsdienaars;

Overwegende dat derhalve de vordering van eiser, wat dit punt betreft, bevat in zijn besluiten van 9 mei 1962, dient ingewilligd; dat voortaan verder enkel nog dient behandeld te worden over het deel van de nalatenschap aan de Belgische rechtbank onderworpen;

Vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw.

Overwegende dat eiser een aantal betwistingen laat gelden betreffende de vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap Tahon-Defauw, welke hij in zijn besluiten van 12 april 1962 uiteenzet, en, meer bepaald, betreffende het verschuldigd zijn door de huwelijksgemeenschap van de tegenwaarde van de wedde van eiser, betreffende het vruchtgebruik op zekere aandelen ten voordele van mevrouw Grignard en op zekere andere ten voordele van de heer Theys; dat verweerders terecht laten opmerken dat het in de huidige stand van het geschil voorbarig is deze geschilpunten te onderzoeken, welke eerst aan de notarissen, eventueel onder de vorm van tegenzeggingen, dienen onderworpen te worden en slechts daarna gebeurlijk aan de rechtbank, samen met de staat van vereffening en verdeling;

Overwegende dat de notaris, door de Rechtbank aangesteld om tot de bewerkingen van vereffening en verdeling over te gaan, in opdracht van de Rechtbank optreedt om de eerste de betwistingen te onderzoeken en deze te trachten op te lossen; dat de partijen in de loop van de gezamenlijke verrichtingen hun standpunt soms wijzigen tengevolge van toegevingen van de andere partij en de raad van de notaris; dat de wet gewild heeft dat deze weg eerst gevolgd wordt; dat verweerders, in hun besluiten van 30 april 1962, ook slechts «een bondige uitleg» over deze punten willen verstrekken, zonder ze grondig uit te putten en hun definitief verweer voor te brengen;

Overwegende dat deze geschilpunten bijgevolg eerst voor de notarissen dienen gebracht te worden en dat ze door deze laatsten eerst dienen behandeld te worden;

Overwegende dat de vordering, ingeleid bij dagvaardingen van 17 en 20 april 1962, strekkende tot gedwongen tussenkomst van de partijen weduwe Grignard en Theys (A.R. 7955), dient samengevoegd te worden met de zaak nr. A.R. 4872; dat de geschilpunten die door eerstgenoemde vordering oprijzen, immers in aanwezigheid van deze partijen dienen behandeld te worden; dat ze avoué hebben gesteld en besloten hebben;

Vereffening en verdeling van de nalatenschap Marguerite Defauw, betreffende het deel aan de Belgische rechtbank onderworpen: ascendentenverdeling.

Overwegende dat eiser terecht inroept dat de ascendentenverdeling welke wijlen Marguerite Defauw, bij testament heeft gedaan, zonder aanwerking van haar echtgenoot, welke medegerechtigd was in de toebedeelde goederen, nietig is;

Overwegende dat het immers gaat over goederen van de nalatenschap die het deel van de huwelijksgemeenschap bevat; dat in dat geval bijgevolg de beide echtgenoten gezamenlijk moeten optreden, doch dat ze dit niet kunnen doen in een testament; dat het bij schenking moet geschieden;

Overwegende dat verweerders zich op dit punt naar de wijsheid van de rechtbank verklaren te gedragen;

Overwegende dat dient beslist dat de ascendentenverdeling, in het testament van wijlen Marguerite Defauw bevat, zonder gevolg dient te blijven;

Recht op de reserve in natura.

Overwegende dat eiser voorhoudt dat de legataris en de beneficiaris van de erfstelling hun keuze moeten doen binnen de perken van de goederen die het be-

schikbaar gedeelte uitmaken en niet op al de goederen van de nalatenschap;

Overwegende dat eerste verweerder ingevolge de erfstelling bij huwelijkscontract, rechten gelijk aan deze van een reservataire erfgenaam heeft verkregen, die dragen op al de goederen van de nalatenschap;

Overwegende dat eiser ten onrechte voorhoudt dat ze niet mogen uitgeoefend worden bij voorkeur op zekere goederen, namelijk op de maatschappelijke aandelen alleen;

Overwegende dat de waarde van het beschikbaar gedeelte niet mag overschreden worden, doch dat er geen wettelijk bezwaar bestaat dat de echtgenoot die de erfstelling heeft gedaan, daarna bij testament aan de begiftigde het recht geeft de contractueel geschonken gerechtigdheden te nemen in goederen die ze hem bij legaat aanduidt en schenkt, wanneer de begiftigde dit aanneemt; dat zolang de erflater binnen de perken van het beschikbaar gedeelte beschikt, de rechten van de andere erfgenamen niet aangetast zijn; dat eiser zich bijgevolg tegen gewraakte bepaling van het testament niet kan verzetten;

Overwegende dat verder het beginsel van de gelijksoortigheid van de kavels toepassing dient te vinden op het deel waarover de erflater niet kon beschikken en eiser aldus, binnen die perken, recht heeft op een evenredig deel van de aandelen;

Overwegende dat verweerders in hun besluiten van 27 februari 1962, een bepaling geven van de waarde van de aandelen en van de baten van de erfenis; dat ze zich steunen op de aangegeven waarde op het ogenblik van het overlijden; dat ze eruit besluiten dat het beschikbaar gedeelte niet overschreden werd;

Overwegende dat, eens te meer, de bepaling van deze waarden eerst dient te geschieden door de notarissen, door de Rechtbank aangesteld en overeenkomstig de wil van de wetgever, de geschilpunten als eerste rechters op te lossen;

Overwegende dat het onontbeerlijk voorkomt een tegensprekelijke schatting van al de goederen van de nalatenschap te doen plaats grijpen, de aandelen daarin begrepen, rekening houdend met het feit dat ze tot het actief van de gemeenschap behoren; dat verweerders dit ten andere, in ondergeschikte orde, ook vorderen; dat er geen reden is om de onroerende goederen, gelegen in Frankrijk, daar uit te sluiten; dat de Belgische deskundigen aldaar hun zending kunnen uitvoeren en de Belgische deskundigen aldaar hun zending kunnen uitvoeren en de Belgische notarissen aldus reeds een volledig beeld van de massa zullen hebben;

Overwegende dat de twee notarissen, door de rechtbank benoemd, zullen rekening houden met het advies van de deskundigen aangewezen ter bepaling van de waarde van de aandelen en van de verscheidene delen van de nalatenschap, in acht nemend de statuten van de vennootschappen en het feit dat de aandelen aan de gemeenschap toebehoren;

Overwegende dat geen onmiddellijke aflevering van de aandelen aan verweerders kan toegestaan worden, gezien de verdere bewerkingen van vereffening en verdeling, zoals te bevelen, de gerechtigden op de bepaalde hoeveelheden goederen slechts zullen kunnen vastleggen;

Overwegende dat ondertussen de aandelen onder sekwestre dienen te worden gesteld;

Sekwestre.

Overwegende dat verweerders vorderen dat eerste verweerder als gemeenschappelijke mandataris van

partijen zou aangeduid worden met opdracht ze op alle algemene vergaderingen van de aandeelhouders te vertegenwoordigen betreffende 491 plus één/derde van de 91 aandelen van de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Menen; dat art. 14 van de standregels van deze vennootschap bepaalt dat deze laatste gerechtigd is, in geval van overlijden van een vennoot, de uitoefening van de rechten, aan zijn aandelen verbonden, op te schorsen tot wanneer één van de rechthebbenden aangesteld is als zijnde ten haren opzichte de enige vertegenwoordiger; dat dit geschied is en de genoemde aandelen van elk stemrecht ontheven zijn;

Overwegende dat ze verder laten gelden dat een gebeurlijk aan te stellen gerechtelijke sekwestre niemand anders zou mogen zijn dan eerste verweerder, gezien de standregels van de vennootschap de vertegenwoordiging uitsluitend toelaten aan één van de rechthebbenden en bijgevolg elke vreemde persoon uitsluiten;

Overwegende dat alles neerkomt op het verwerven van de meerderheid in de vertegenwoordiging van de aandelen op de algemene vergaderingen, met het gevolg, dat van die meerderheid kan gebruik gemaakt worden om de betwisting tussen partijen om te zetten in daden, welke de tegenpartij schaden en meer bepaald eiser buiten het bestuur van de vennootschap kan sluiten, welke zijn huidige broodwinning is;

Overwegende dat slechts na verloop van alle bewerkingen het stemrecht aan één van de partijen dient toegewezen te worden; dat eerst met alle zekerheid de rechten van elke partij in de betwiste massa's dienen vastgelegd te zijn, hetzij door een uiteindelijke gerechtelijke beslissing, nog te nemen na het verloop van de bewerkingen van de notarissen, hetzij door het aannemen van een voorstel van verdeling in de loop van de bewerkingen;

Overwegende dat beide partijen toch ingevolge hun banden van verwantschap, het ontstaan en de geschiedenis van de onderneming, morele aanspraken op de in geschil zijnde gerechtigdheden kunnen invoeren;

Overwegende dat de notarissen de best aangewezen personen zijn om een onpartijdige houding aan te nemen en een bemiddelende rol te spelen, die tot geen gebruskeerde toestanden leidt;

Overwegende dat het niet uitgesloten is een derde, die geen vennoot is, als sekwestre aan te duiden, ondanks de genoemde bepalingen van de statuten van de vennootschappen; dat deze slechts van kracht zijn binnen het raam van de onderlinge regelingen in de schoot van de vennootschappen uit te voeren; dat de rechter niet meer daaraan gebonden is op het ogenblik dat het gaat om de toepassing van de wettelijke bepalingen op het stellen onder sekwestre, door het burgerlijk wetboek voorzien, in geval verscheidene partijen tegenstrijdige rechten op de goederen invoeren, welke in betwisting zijn; (art. 1961, 2°);

Overwegende dat één enkele persoon als sekwestre dient aangesteld; dat de eerste van de twee aangestelde notarissen om tot de bewerkingen van vereffening en verdeling over te gaan, daartoe het best aangewezen is; dat het zou uitgesloten zijn iemand te benoemen welke niet intiem met de betwistingen zou vertrouwd zijn; dat de noiaars bovendien de waarborg moet bieden een neutrale houding tussen de partijen aan te nemen;

Overwegende dat de betwiste aandelen, volgens besluiten van 27 februari 1962 van verweerders en besluiten van 12 april 1962 van eiser, de volgende zijn: «aandelen van de N.V. «Le Caoutchouc Defauw Frères», te Menen, 491; plus één/derde van 91 plus 205,

waarvan mevrouw Grignard, en 200, waarvan de heer Theys het vruchtgebruik heeft;

Overwegende dat er geen reden is om de remuneratie van de sekwester te bepalen, zoals gevraagd in besluiten van 12 april 1962, uitgaande van eiser;

Overwegende dat niet kan ingegaan worden op de vraag van verweerders de kosten van de schatting door eiser te doen voorschieten, noch op de vraag van eiser de kosten van sekwester op verweerders te leggen;

Om deze redenen :

Behage het de Rechtbank,

Alle verdere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Beslissende op tegenspraak;

Voegt de zaken ingeschreven ter Algemene Rol, onder de nummers 4872 en 7955, samen;

Beveelt dat zal overgegaan worden tot de bewerkingen van vereffening en verdeling van de huwelijksge-meenschap Tahon-Defauw en van de nalatenschap van wijle Marguerite Defauw, echtgenote Tahon Albert-Séraphin, en, na gebeurlijke voortzetting van de aangevallen bewerkingen van inventaris en de behandeling van opmerkingen, daarover geformuleerd, voor zoveel de verdeling in natura onmogelijk voorkomt, tot de openbare verkoping van alle roerende en onroerende goederen ervan afhangende;

Stelt daartoe aan als notarissen, welke gezamenlijk zullen instrumenteren, de heren A. Raveschot, notaris te Menen, en J. Destrooper, notaris te Ledegem;

Stelt aan als tweede notaris, om de afwezige of wederspannige partijen te vertegenwoordigen, de heer A. Maertens, te Kortrijk, met opdracht alle sommen te ontvangen, er kwijting van te geven, de vereffening-verdeling waarvan sprake toe te treden of er aan tegen te spreken, te dien einde alle akten of processen-verbaal te tekenen; handlichting te geven en toe te stemmen in de doorhaling van alle genomen of te nemen inschrijvingen, ambtshalve of andere; te verzaken aan alle voorrechten, grondpanden en koopverbrekende aktiën; de heer grondpandbewaarder te ontslaan enige ambtshalve inschrijvingen te nemen, dit alles zo met als zonder betaling;

Benoemt als Rechter-Commissaris, de heer G. De Witte, op wiens verslag de rechtbank de betwistingen zal beslechten die zouden kunnen oprijzen in de loop van de werkzaamheden;

Verklaart zich, voor zoveel als nodig, onbevoegd wat betreft de onroerende goederen van de massa's afhangende, welke in Frankrijk gelegen zijn; verwijst partijen, wat dit betreft, naar de bevoegde Franse rechtbank, ten einde door deze, naar de grond en naar de vormvoorschriften van de Franse wet, beslist te worden als naar recht;

Verwijst partijen voor de notarissen wat de hogerge-noemde geschilpunten betreft;

Zegt voor recht dat de ascendentverdeling bevat in het testament van tien februari 1900 zeven-en-vijftig, met bijvoegsel van twaalf juli 1900 zeven-en-vijftig, van wijle Marguerite Defauw, nietig is en zonder gevolg dient te blijven;

Beveelt dat zal overgegaan worden tot de schatting van alle goederen, afhangende van de te verdelen massa's;

Stelt aan als deskundigen, de heren: Robert Botquin, ere-directeur van de Bank van Brussel, St.-Sebastiaanlaan, 60 te Kortrijk; Emile-Joseph Marcou, onder-directeur der Kredietbank te Kortrijk, er wonende Hugo Verriestlaan en R. Beuls, accountant, Elf-Julistraat, 61 te Brugge, met opdracht over te gaan

tot de schatting van alle goederen, onroerende en aandelen, zowel in Frankrijk als in België gelegen;

de staat en de waarde ervan aan te geven op 23 augustus 1957 en op heden;

Benoemt als gerechtelijke sekwester, de heer Notaris A. Raveschot, te Menen, ten einde de kwestieuze aandelen in bezit te nemen, zich te gelasten met de bewaring en het beheer van 491 + 1/3 van 91 + 205 + 200 aandelen Le Caoutchouc Defauw Frères, te Menen en 264 aandelen van «Le Caoutchouc Defauw Frères» te Halluin, zoals hoger vernoemd, tot na definitieve toewijzing;

Wijst de vordering en de besluiten van verweerders in alle andere hoofden af; kosten ten laste van de massa, deze van schatting en van de sekwester inbegrepen;

Verklaart het vonnis gemeen en tegenstelbaar aan mevrouw Amélie Deschrijver, weduwe Gaston Grignard en aan Ernest Theys;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande alle tegenkanting, verzet of beroep en zonder borg, behalve voor wat de kosten betreft;

Geeft akte aan eiser dat hij de vordering schat, voor wat aanleg en bevoegdheid betreft, in ieder harer hoofden en ten overstaan van elke partij op een som van meer dan vijf en twintig duizend F.

NOOT: Verweerders berustten in dit vonnis behalve wat betreft de beschikking waarbij het sekwester wordt aangeduid, waarvoor beroep werd ingesteld. Dit beroep werd bij arrest van 3 februari 1964 verworpen en het vonnis op dit punt bekrachtigd. Aanlegger stelde incidenteel beroep in betreffende de beschikking waarbij een deskundige wordt aangesteld tot schatting van de onroerende goederen in Frankrijk gelegen. Bij hoger genoemd arrest wordt dit incidenteel beroep gegrond verklaard en het vonnis in deze zin gewijzigd dat de in Frankrijk gelegen onroerende goederen aan de opdracht van de deskundige zouden worden onttrokken.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

18 februari 1963.

Voorzitter: M. L. Meers, alleenzetelend rechter.

O.M.: M. De Busscher, substituut.

Advokaten: Mrs. E. Smets, J. Réard, Thoné en de Bidlot Thorn (Luik).

Arbeidsongeval. — Weg van en naar het werk.

Wanneer een bouwvakarbeider na de normale uren op de werf blijft om nog gedurende vier uren onderhouds- en herstellingswerken uit te voeren aan een hijskraan, die zijn persoonlijke eigendom is en die hij aan zijn werkgever verhuurt, dan bevindt hij zich er niet meer in het kader van zijn dienstcontract en evenmin onder het gezag van zijn werkgever.

Hij bevindt zich wanneer hij naar huis gaat, niet meer op de normale weg van of naar het werk, vermits hij deze vrijwillig onderbroken heeft zonder noodzaak.

Een tweede arbeider, werkzaam bij dezelfde werkgever, die op de eerste heeft moeten wachten om met dezes auto naar huis te kunnen meerijden, bij gebrek aan een ander bruikbaar vervoermiddel, is na verloop van deze tijd nog steeds op de normale weg van het werk. De onderbreking van de weg van

het werk gebeurde voor deze laatste wegens een gewettigde reden.

Wanneer dan de tweede arbeider gewond wordt in een verkeersongeval waarvoor de eerste arbeider strafrechtelijk aansprakelijk is uit hoofde van onvrijwillige slagen, is de burgerlijke partijstelling van de tweede arbeider en zijn wetsverzekeraar tegen de eerste arbeider ontvankelijk; de strafrechtelijk vervolgde eerste arbeider kan de immuniteit voorzien in artikel 19 der samengeschakelde wetten op de arbeidsongevallen niet inroepen.

Inz. O.M., b.p. Boelen e.a. t./ Thijs J., betichte.

Beticht van te Borgloon op 21 juni 1962 ,

A. Bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het inzicht om de persoon van een ander aan te randen, onvrijwillig slagen of verwondingen te hebben toegebracht aan Boelen Nicolaas en aan Vandijck J.;
B. bij samenhang... wegrelement.

.....

Ontvankelijkheid der burgerlijke partij Boelen Nicolas en der b.p. De Federale Verzekeringen :

Overwegende dat betichte de ontvankelijkheid van de eis dezer beide burgerlijke partijen betwist op grond van art. 19 derde lid, der wet van 24 december 1903; dat hij namelijk opwerpt dat hij zelf zowel als de b.p. Boelen N. zich op het ogenblik van het ongeval bevonden op de terugweg van het werk dat zij beiden verricht hadden in dienst van dezelfde werkgever, nl. de p.v.b.a. Alfons Oosterbosch en Zonen te Martenslinde; dat betichte dan ook beweert ten overstaan van zijn werkmakker Boelen Nicolas te genieten van dezelfde wettelijke immuniteit en om dezelfde reden zich verzet tegen de aanstelling der burgerlijke partij «De Federale Verzekeringen», wetsverzekeraarster van voornoemde Boelen;

Overwegende dat uit het onderzoek en de debatten blijkt en niet wordt betwist :

— dat betichte en de b.p. Boelen de dag van het ongeval op een werf te Kozen in dienst der P.V.B.A. Oosterbosch hadden gewerkt tot 17.30 u.;

— dat, waar zij andere dagen, samen met andere werklieden de verplaatsing deden met een speciale bus van hun werkgever, beiden de dag van het ongeval uitzonderlijk naar de werf reden en er ook van terugkeerden met de persoonlijke wagen van betichte;

— dat de dag van het ongeval betichte vanaf 17.30 u. enkel onderhoudswerken had uitgevoerd aan een hijskraan, die zijn eigendom is en die hij op de werf te Kozen aan zijn werkgever verhuurde; dat betichte voor deze werkzaamheden vanaf 17.30 u. ook niet door zijn werkgever werd betaald en dus gedurende ongeveer vier uur voor eigen rekening aan zijn kraan had gewerkt;

— dat de b.p. Boelen aan deze onderhoudswerken niet had meegewerkt noch enigszins had deelgenomen, doch enkel had gewacht op betichte om met deze, bij gebreke van ander vervoermiddel, terug naar huis te rijden daar beiden in dezelfde streek woonden, nl. Boelen te Rijkhoven, betichte te Rosmeer;

Overwegende dat in deze omstandigheden een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de respectievelijke toestand van beide betrokkenen ten aanzien van hun arbeidscontract bij de firma Oosterbosch;

Overwegende inderdaad, dat indien de normale weg naar en van het werk niet noodzakelijk de weg is die zonder onderbreking wordt afgelegd, de weg nochtans

niet meer normaal is wanneer de arbeider deze onderbreekt zonder van overmacht of van een gewettigde oorzaak te doen blijken (Cass. 3-12-1959, Rechtsk. Weekbl. 1960-1961, kol. 581 en Bull. des Ass. 1960, p. 41);

Overwegende dat in casu alleen overmacht of een gewettigde oorzaak aanwezig was in hoofde van Boelen Nicolas, daar deze over geen andere verplaatsingsmogelijkheid beschikte dan de wagen van betichte, op wie hij dan ook had moeten wachten; dat de toestand daarentegen gans verschillend was voor betichte Thijs, die na uitvoering van zijn opdracht in dienst van zijn werkgever, gedurende nagenoeg vier uur uit eigen beweging en voor eigen rekening werkte, buiten het kader van zijn arbeidscontract en dus ook buiten het gezag en het toezicht van zijn werkgever (Cass. 16-10-1958, Pas. 1959, I, 165); dat derhalve voor betichte de onderbreking van de weg van het werk uitsluitend te wijten was aan persoonlijke redenen, doch geenszins aan overmacht noch redenen onafhankelijk van zijn wil;

Overwegende dat, gezien hetgeen voorafgaat betichte zich in casu niet kan beroepen op de in hogergenoemd artikel 19 voorziene immuniteit; dat dienvolgens de stelling van de burgerlijke partij Boelen Nicolas ontvankelijk is, evenals deze van de burgerlijke partij «De Federale Verzekeringen», wetsverzekeraar gesubrogeerd in de rechten van voornoemde Boelen.

Om deze redenen :

de Rechtbank, statuerende op tegenspraak, ...
verklaart de eis van de burgerlijke partij Boelen Nicolas ontvankelijk, ...

verklaart de eis van de burgerlijke partij «De Federale Verzekeringen» ontvankelijk, ...

NOOT : Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Hof van Beroep te Luik (5de Kamer) van 12 december 1963, zie in dit blad.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Raadkamer. — 13 november 1964.

Voorzitter : M. J. Wildiers.

O.M. : M. E. Van Eeckhout.

Advokaat : Mr. E. Matthyssens.

Strafrecht. — Wet van 29 juni 1964. — Probation-opschorting. — Voorwaarden. — Weigering. — Reden.

Een der voorwaarden vereist door de wet opdat de opschorting door de onderzoeksgerechten zou kunnen bevolen worden bestaat er in dat de openbaarheid van de debatten de declassering van de verdachte zou kunnen veroorzaken of zijn reclassering in gevaar zou brengen.

Wanneer twee verdachten in de vervolging betrokken zijn en de eerste in elk geval vóór de correctionele rechtbank dient verzonden te worden, brengt de openbare behandeling van zijn zaak onvermijdelijk mede dat het geheimhouden van de vervolging tegen de tweede betichte onmogelijk wordt, zodat de wettelijke voorwaarden voor een behandeling van zijn geval in de raadkamer niet aanwezig zijn.

O.M. t./ X.

Gehoord

Overwegende dat de heer Procureur des Konings de verwijzing vraagt van beide beklaagden naar de Correctionele Rechtbank, de eerste op grond van diefstal met behulp van braak, van inklimming of van valse sleutels, de tweede op grond van vrijwillige slagen of verwondingen toegebracht aan de eerste, deze slagen hebbende hem een ziekte of een onbekwaamheid tot persoonlijke arbeid veroorzaakt;

Overwegende dat, wat betreft de eerste beklaagde, het feit dat hem ten laste wordt gelegd als volgt dient gekwalificeerd te worden: «zonder een bevel van de overheid en buiten de gevallen waarin de wet toelaat in de woning van private personen tegen hun wil te treden, een huis, een appartement, een kamer of een verblijfplaats, door een ander bewoond, of hun aanhorigheden, binnengedrongen te zijn, hetzij met behulp van bedreigingen of geweld daden tegen personen, hetzij door middel van braak, inklimming of valse sleutels»;

Overwegende dat het feit dat het voorwerp uitmaakt van de betichting van poging tot zware diefstal zoals vermeld in de inleidende rechtsvordering van 4 juli 1964 zich vereenzelvigt met de huidige betichting van binnendringen in een woning door middel van braak;

Overwegende dat tweede betichte doet gelden dat hij gehandeld zou hebben uit noodweer of minstens de overmacht wenst in te roepen;

Overwegende dat op het vlak van de bezwaren dient vastgesteld dat deze bestaan zonder dat de door betichte ingeroepen omstandigheden in aanmerking komen;

Overwegende dat tweede betichte in ondergeschikte orde, zonder erkenning van fout of schuld, meent te mogen aanspraak maken op de beschikkingen van de Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting;

Overwegende dat een der voorwaarden welke vereist zijn opdat de opschorting door de onderzoeksgerechten zou kunnen gelast worden, is, dat deze van oordeel zijn dat de openbaarheid van de debatten de declassering van de verdachte zou kunnen veroorzaken of zijn reclassering in gevaar zou kunnen brengen (art. 3, al. 2 van voornoemde wet);

Dat in huidige geval de behandeling in het openbaar van de zaak tegen eerste betichte, die onvermijdelijk de bespreking van het geval van de tweede betichte als gevolg zal hebben gezien deze zaken samenhangend zijn, het geheimhouden van de vervolgingen tegen tweede betichte onmogelijk maakt, zodat, indien er gevaar voor declassering moest bestaan voor tweede betichte, dit niet zou te keer gegaan worden door een behandeling door de Raadkamer; dat art. 3, al. 2 dus niet van toepassing is (zie i.z.z. verslag namens de Commissie voor de Justitie; Kamer van Volksvertegenwoordigers nr. 401 (1961-1962) nr. 5; zitting 1963-1964, 11-5-1964, blz. 7);

Overwegende dat er dus geen aanleiding bestaat om de vraag van tweede betichte in te willigen;

Overwegende dat aldus tegen beide beklaagden voldoende bezwaren bestaan in de mate zoals hiervoor bepaald, namelijk tegen eerste beklaagde hoofdens betichting A. gewijzigd zoals voormeld, en tegen tweede beklaagde hoofdens betichting B.;

Overwegende dat de telastlegging A lastens eerste beklaagde, gewijzigd zoals voormeld, vatbaar is voor correctionele straffen ingevolge artikel 439 van het Strafwetboek;

Overwegende dat de telastlegging B lastens tweede beklaagde vatbaar is voor correctionele straffen ingevolge artikelen 392, 398 en 399 van het Strafwetboek;

Overwegende dat de telastlegging B. lastens tweede beklaagde vatbaar is voor correctionele straffen inge-

volge artikelen 392, 398 en 399 van het Strafwetboek; Gelet op artikel 130 van het Wetboek van Strafvordering, het enige artikel, par. XV der Wet van 25 oktober 1919, de artikelen 11 tot 13, 16, 21, 31 tot 37, 40 tot 42 der Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken en art. 3 al. 2 der Wet van 29 juni 1964;

Om deze redenen,

De Raadkamer,

Zegt dat er geen aanleiding bestaat om vóór de Raadkamer betreffende tweede beklaagde toepassing te maken van de Wet van 29 juni 1964 aangaande de opschorting;

Verwijst de eerste beklaagde vóór de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Antwerpen, om er gevonnist te worden hoofdens de telastlegging:

A. «Beticht van te Schoten, kanton Ekeren, op 4 juli 1964, zonder een bevel van de overheid en buiten de gevallen waarin de Wet toelaat in de woning van private personen tegen hun wil te treden, een huis, een appartement, een kamer of een verblijfplaats door een ander bewoond, of hun aanhorigheden, binnengedrongen te zijn, hetzij met behulp van bedreigingen of geweld daden tegen personen, hetzij door middel van braak, inklimming of valse sleutels»;

Verwijst de tweede beklaagde vóór de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Antwerpen, om er gevonnist te worden naar luid der Wet, nopens de betichting sub B. in zijn hoofde aangehaald en weehouden in de geschreven rechtsvordering van het Openbaar Ministerie d.d. 25 september 1964.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Raadkamer. — 7 december 1964.

Voorzitter: M. J. Wildiers.

O.M.: M. E. Van Eeckhout.

Advokaat: Mr. J. Deprez.

Strafrecht. — Wet van 29 juni 1964. — Probation-op-schorting. — Voorwaarden. — Weigering.

Wanneer een verdachte vervolgd wordt wegens twee delikten, waarvan enkel het eerste, door een openbaarheid van de debatten, zijn declassering zou kunnen veroorzaken of zijn reclassering in gevaar zou kunnen brengen, en de raadkamer van oordeel is dat juist voor dit delikt geen bezwaren bestaan om verdachte naar de correctionele rechtbank te verzenden, bestaat er geen aanleiding om voor het tweede delikt toepassing te doen van de wet van 29 juni 1964.

O.M. t./ X.

Gehoord...

Overwegende dat ter zitting van 30 november 1964 de verdachte vroeg te mogen genieten van de voordelen der Wet van 29 juni 1964, namelijk dat opschorting van uitspraak zou verleend worden;

Overwegende dat de onderzoeksgerechten de opschorting slechts kunnen gelasten wanneer zij van oordeel zijn dat de openbaarheid van de debatten de declassering van de verdachte zou kunnen veroorzaken of zijn reclassering in gevaar zou kunnen brengen (art. 3, al. 2 der Wet van 29 juni 1964);

Dat anderzijds zulkdanige maatregel slechts kan getroffen worden wanneer de telastlegging tegen de

verdachte bewezen is (art. 3, al. I der voormelde wet);

Overwegende dat ter zake het de Raadkamer voorkomt dat, wat betreft het feit A, er geen voldoende bezwaren bestaan om verdachte naar de Correctionele Rechtbank te verwijzen, a fortiori dus dat het feit niet bewezen is;

Overwegende dat de feiten aldus herleid zijnde tot de telastleggingen B en C niet van aard zijn, moesten ze zelfs in het openbaar behandeld worden, om de declassering van de verdachte te veroorzaken of zijn reclassering in gevaar te brengen;

Dat er dus geen aanleiding toe bestaat de vraag van verdachte in te willigen;

Overwegende dat wanneer het onderzoeksgerecht van oordeel is dat er geen reden bestaat om de opschorting uit te spreken, het een beschikking van buitenvervolgstelling of een beschikking van verwijzing naar het bevoegde gerecht moet verlenen (art. 4 § 1, al. 5 der voormelde wet);

Overwegende dat er voldoende bezwaren bestaan tegen de verdachte hoofdens de telastleggingen B en bij samenhang C;

Gelet op het enig artikel par. XV der Wet van 25 oktober 1919, op artikelen 3, alinea 1 en 3, en 4 § 1 al. 5 der Wet van 29 juni 1964, op artikelen 130, 226 en 227 van het Wetboek van Strafvordering, en op artikelen 11 tot 13, 16, 21, 31 tot 37, 40 tot 42 der Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Om deze redenen:

De Raadkamer,

Zegt dat er geen aanleiding bestaat om vóór de Raadkamer toepassing te maken van de Wet van 29 juni 1964 aangaande de opschorting.

Zegt dat er geen redenen tot vervolging bestaan tegen de verdachte hoofdens het feit der betichting A.

Verwijst de hogervermelde verdachte vóór de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Antwerpen, om er gevonnist te worden naar luid der Weten nopens de betichtingen sub B en bij samenhang C in zijnen hooft aangehaald en weerhouden in de geschreven rechtsvordering van het Openbaar Ministerie d. 23 november 1964.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Raadkamer. — 9 december 1964.

Voorzitter: M. J. Wildiers.

O.M.: M. E. Van Eeckhout.

Advocaat: Mr. F. Lambrechts.

Strafrecht. — Wet van 29 juni 1964. — Probation-opschorting. — Voorwaarden. — Duur.

De raadkamer heeft, na correctionalisatie van het misdrijf van aanranding der eerbaarheid zonder geweld noch bedreigingen gepleegd op de persoon of met behulp van de persoon van een kind dat niet de volle leeftijd van 16 jaar had bereikt, de probation-opschorting toegelaten voor een periode van vijf jaar, met als voorwaarde dat de verdachte gedurende deze periode geen gelijkaardig feit zal plegen.

Deze maatregel werd gesteund op het feit dat verdachte nog geen noemenswaardige veroordeling had opgelopen en tevens op het feit dat een openbare

behandeling der zaak de declassering van de verdachte zou kunnen veroorzaken en zijn reclassering in gevaar zou kunnen brengen.

O.M. t./ X.

Beticht van: te..., op 27 juli 1964,

A.) Aanranding der eerbaarheid zonder geweld noch bedreigingen gepleegd te hebben op de persoon of met behulp van de persoon van een kind dat niet de volle leeftijd van 16 jaar bereikt had, namelijk X..., geboren op 31 oktober 1952;

B.) In het openbaar de zeden geschonden te hebben door handelingen welke de eerbaarheid kwetsen, met de omstandigheid dat de schennis bedreven werd in tegenwoordigheid van het kind X..., geboren op 31 okt. 1952, dat de volle leeftijd van 16 jaar niet had bereikt;

Gehoord...

Overwegende dat terecht in de geschreven rechtsvordering van het Openbaar Ministerie d. 20 november 1964 wordt aangenomen dat, betreffende het feit A, strafbaar met criminele straffen, meer bepaald opsluiting, ingevolge de artikelen 372/1 en 374 van het Strafwetboek en art. 48 der Wet van 15 mei 1912, er gronden bestaan om eventueel slechts correctionele straffen uit te spreken wegens verzachtende omstandigheden spruitende uit de afwezigheid van enige vroegere veroordeling tot een criminele straf;

Overwegende dat ter zitting van deze kamer daterende 2 december 1964 de verdachte vroeg van het voordeel te mogen genieten van de toepassing der wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting;

Overwegende dat de Raadkamer van oordeel is dat de openbaarheid van de debatten de declassering van de verdachte zou kunnen veroorzaken of zijn reclassering in gevaar zou kunnen brengen (art. 3 al. 2 der voormelde wet) daar hij woonachtig is in de gemeente X... waar hij het landbouwbedrijf van zijn schoonmoeder uitbaat; dat de openbaarheid van de debatten als gevolg zou kunnen hebben dat zijn echtgenote en zijn schoonmoeder in kennis zouden komen van de feiten (wat tot op heden nog niet geschiedde) en dat zijn dorpsgenoten ervan op de hoogte zouden kunnen gesteld worden, wat op familiaal en sociaal gebied een zeer nadelige invloed zou kunnen hebben op de toekomst van de verdachte als huisvader en als landbouwer te X...;

Overwegende dat de feiten A en B ten laste van de verdachte bewezen zijn;

Overwegende dat de verdachte nog geen veroordeling heeft opgelopen tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan één maand;

Overwegende dat de Raadkamer van mening is dat ter zake de feiten A en B (de telastlegging A zoals zij herleid werd wegens verzachtende omstandigheden) niet van aard schijnen te zijn dat ze gestraft moeten worden met een hoofdstraf van meer dan twee jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf;

Overwegende dat de verdachte ter zitting van deze kamer van 2 december 1964 zijn instemming gaf wat betreft de uit te spreken maatregel, zoals blijkt uit zijn ondertekening in het verslagblad van de terechtzitting van hogervermelde datum;

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak en o.m. uit het proces-verbaal van de veldwachter der gemeente X... (P.V. nr. 293 van 17-11-1964) blijkt dat de verdachte, 28 jaar oud, en die nooit een noemenswaardige straf opliep, landbouwer en huisvader, met goede faam, vatbaar is voor verbetering; dat de uit te spreken maatregel een gunstige invloed kan hebben op zijn gedrag en hem kan aanzetten zich voortaan te onthouden van zulkdanige misstappen;

Gelet op artikel I par. XV der Wet van 25 oktober 1919; op de bepalingen der Wet van 29 juni 1964 en meer bijzonder in haar artikel 3, al. 1, 2 en 3, en in haar artikel 6, alsmede op de artikelen 11 tot 13, 16, 21, 31 tot 37, 40 tot 42 der Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, en artikel 2 der wet van 4 oktober 1867, zoals het door artikel 3 der Wet van 23 augustus 1919 en het enig artikel der Wet van 19 maart gewijzigd werd;

Om deze redenen :

De Raadkamer,

Na correctionalisatie voor wat het feit A betreft, verklaart zich bevoegd en oordelend ten gronde.

Verklaart de feiten, sub A en B in hoofde van verdachte aangehaald in de geschreven rechtsvordering van het Openbaar Ministerie d. 20 november 1964, bewezen.

Gelast de probatieopschorting van de uitspraak van de veroordeling van de verdachte voor een periode van vijf jaar, met als voorwaarde dat hij gedurende deze periode geen enkel feit zal plegen van dezelfde aard als datgene dat hem thans ten laste wordt gelegd.

Veroordeelt de verdachte tot de kosten van het geding, belopende op geen tot op heden.

BALIELEVEN

Vergadering van de Voorzitters van de Vlaamse Conferenties der Jonge Balie te Brussel op 5-12-64

Dagorde

De bijeenkomst heeft plaats onder het voorzitterschap van Mr. L. Lindemans, voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap te Brussel.

Zijn verder aanwezig :

Mr. P. Blomme, voorzitter van de Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent;

Mr. J. De Vleeschauwer, voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie te Hasselt;

Mr. F. Dousselaere, voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie te Brugge;

Mr. K. Ferdinand, voorzitter van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen;

Mr. J. Heyvaert, voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie te Dendermonde;

Mr. E. Jagenau, voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie te Tongeren;

Mrs. J. Van Waeg en D. Winderickx, oud-voorzitters van het Vlaams Pleitgenootschap te Brussel;

Mr. K. Croes, secretaris van het Vlaams Pleitgenootschap te Brussel.

Besluiten :

I. De vergadering is de mening toegedaan dat de hervormingen die aan de balie bij het Hof van Beroep te Brussel moeten doorgevoerd worden, aan de Vlaamse advocaten dezelfde voordelen moeten bieden als deze die zij in een afzonderlijke balie zouden genieten en dat de voorstellen gedaan door het Vlaams Pleitgenootschap hiertoe elementair zijn en een minimum uitmaken.

II. Wat betreft het ontwerp van inrichting ener Nationale Orde van Advocaten (Ontwerp Gerechtelijk Wetboek art. 488 en volgende)

— stelt de vergadering met genoegen vast dat de goede weg werd ingeslagen door de voorgenomen wijziging van de stemwijze (drie meerderheden: een algemene, en daarenboven deze van de Vlaamse balies en deze van de Waalse balies);

— herinnert de vergadering aan haar wens dat de

mogelijkheid zou voorzien worden voor iedere sectie om afzonderlijk te vergaderen;

— drukt de vergadering de wens uit dat zowel de franstalige als de nederlandstalige advocaten van de Balie te Brussel in de respectievelijke secties zouden vertegenwoordigd zijn;

— ten einde mogelijk impasses (door de vereisten van drie meerderheden) te vermijden en het beoogde billijk evenwicht te bereiken stelt de vergadering voor dat iedere sectie één voorzitter en één secretaris zou kiezen; deze voorzitters zouden dan ieder om beurt als deken en als vice-deken van de Nationale Orde fungeren.

III. Wat betreft de Tuchtraden van Beroep (ontwerp art. 472 en volgende) drukt de vergadering de wens uit dat deze zouden samengesteld worden uit: twee advocaten van de balie van oorsprong; twee advocaten van gelijktalige andere balies of secties van balie van hetzelfde rechtsgebied, en die bij voorkeur door het lot aangeduid worden.

IV. De vergadering drukt de wens uit dat de Nederlandstalige kamers van het Hof van Beroep te Luik en de erbij komende diensten zouden gedetacheerd worden naar de provincie Limburg. Zo er vijf Hoven van Beroep opgericht worden zouden deze gedetacheerde kamers naar een Vlaams Hof moeten overgeheveld worden en in Limburg blijven zetelen.

V. De vergadering oordeelt dat het aantal magistraten in de hoven en rechtbanken dient aangepast te worden aan de werkelijke bevolking van iedere provincie respectievelijk arrondissement. Evenzo moet de schromelijke ongelijkheid tussen het aantal vrederechten in de Vlaamse en de Waalse landstreek ongedaan gemaakt worden.

TIJDSCHRIFTEN

Arresten en adviezen van de Raad van State : jg. 1964 juni-augustus :
Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad : jg. 1964 - nr. 43 :

Glastra van Loon J. F., Kiezen of delen I. — Emmering Ed., Smartegeld en de Duitse rechtspraak II (slot). — Kan J. M., Europe day now official: on May 5 Council of Europe endorses I.U.L.A. initiative. — Emmerring Ed. Sub. judice lis est. — Runia D., Bindend advies, artikel 170 Gw. en artikel 638s B.W.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : jg. 1964 - nr. 4839 :

Moltmaker J. K., Toepassing van de Registratiewet 1917 op tussenoverdrachten en informele kapitaalstorting (I). — Van de Poll R. A., Vruchtgebruik en fiscus. — Kollewijn R. D., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak : Internationaal Privaatrecht (VIII).

Bestuurswetenschappen : jg. 1964 - nr. 6 :

Van Wijk H. D., Overzicht van de jurisprudentie van de Kroon, gepubliceerd in 1963. — Somer J. C., Jurisprudentie van het College van beroep voor het bedrijfsleven in 1963. — Brinkhorst L. J., De rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen 1963-1964. — Doedens H. J., Uit de belastingrechtspraak (B.N.B. 1962-1963).

Journal des Tribunaux : jg. 1964 - nr. 4469 :

Eeckhout J., Effacement des condamnations et réhabilitation pénale.

Mouvement Communal : jg. 1964 - nr. 11 :

Editorial. — Roovers R., La répétition de l'indû en matière de taxes communales. — Stichelbaut L., La loi du 17 mars 1964 relative à la naturalisation.